

МАКЕДОНСКИ ГЛАС

ГОДИНА V. 1997.
PROSINAC
ДЕКЕМВРИ
ЦЕНА 5 кн.

17
БРОЈ

С В Е Т И
К Л И М
Е Т О Х
И Д С К И

Среќна Нова 1998 г.
Честит Божиќ!

Vlada Republike Hrvatske
Ministarstvo vanjskih poslova
10000 Zagreb, Zrinjevac 7
n/r gosp. J. Paro

Predmet: Prosvjed

Poštovani!

Upravni odbor Zajednice Makedonaca u Republici Hrvatskoj, MKD Ilinden iz Rijeke, MKD Makedonija iz Splita, MKD Braća Miladinov iz Osijeka, MKD Kočo Racin iz Pule, MKD Krste Misirkov iz Zagreba i MPCO Sv. Zlata Meglenska iz Zagreba razmatrali su incident u Đakovu od 31. listopada i 1. i 2. studenog ove godine prema informacijama na dnevniku HRTV-a i Glasu Slavonije od 3. studenog ove godine te jednoglasno usvojili tekst ovog prosvjeda.

Suvereno je pravo Republike Hrvatske jačati i razvijati svoje bilateralne i multilateralne odnose i veze sa svim zemljama i državama sukladno svojim državnim interesima, ali je i obveza u to ne uplitati treće strane i izazivati abus de droit odnosno tort moral.

Nažalost, upravo je to učinjeno prilikom posjeta gosp. veleposlanika Republike Bugarske Đakovu i đakovačkom biskupu mons. Marinu Srakiću.

Izjave i tumačenja koja su tamo iznesena i prezentirana javnosti (medijima) predstavljaju za nas nedopustive čine jer se kose sa interesima, dostojanstvom i suverenosti trećih. Moramo i ovom prigodom istaći da smo i ranijeg veleposlanika Republike Bugarske, gosp. Lj. Troharova upozoravali na neke njegove izjave i tumačenja koje su bile u neskladu s povijesnom istinom i aktualnim stanjem u regiji. Nadali smo se da novi veleposlanik gosp. Velizar Enčev neće nastaviti s tom praksom osobito s toga što je i sam bio prihvaćen kao gost u našoj Zajednici povodom obilježavanja 11. listopada, Dana antifašističke borbe u Makedoniji. Tom prigodom je bio upoznat i s veleposlanikom Republike Makedonije u Republici Hrvatskoj gosp. Servetom Avzium i proveo neko vrijeme u društvenim prostorijama Zajednice u Masarykovej 16.

Vjerujemo da su Vam poznati povjesni i drugi aspekti makedonsko-bugarskih odnosa i veza. Oni su, nažalost, s bugarske strane još uvijek opterećeni recidivima jedne nesretne zablude i mnogim frustracijama. Republika Bugarska je među prvima priznala suverenu i nezavisnu Makedoniju, ali, na žalost, s tezom "jedan narod - dvije države".

Makedonija i Makedonci su zainteresirani za trajno poboljšanje i unapređivanje makedonsko - bugarskih veza i odnosa na svim razinama, ali niti pod koju cijenu ne mogu prihvatiti način na koji se ti odnosi žele prikazati u pojedinim nastupima bugarskih dužnosnika.

Hrvatsko - makedonske veze i odnosi tradicionalno su dobri i stabilni i naša Zajednica u svom djelokrugu nastoji dati i dalje svoj obol sukladno svojim mogućnostima. Upravo stoga smo s ogorčenjem primili ovu provokaciju shvaćajući je kao uvredu našoj nacionalnoj kulturi i stvaralaštvu, našim duhovnim tradicijama i afirmacijama makedonskog bića i jezika.

Molim da Ministarstvo prouči naš prosvjed te poduzme odgovarajuće mjere koje će nam pružiti javnu zadovoljštinu i jamstva da se takvi postupci neće više događati na tlu suverene Republike Hrvatske.

POSJET BUGARSKOG VELEPOSLANIKA GRADU ĐAKOVU

Velika hvala Strossmayeru

U znak zahvalnosti za sve što je Strossmayer u svoje vrijeme učinio za bugarsku kulturu i nacionalnu svijest, želja ove zemlje jest postavljanje spomen-obilježja u Đakovu i tradicija da svake godine, u povodu Svih svetih, bugarsko izaslanstvo položi vijenac na grob velikog biskupa

ĐAKOVO - Veleposlanik Republike Bugarske u RH Elizar Enčev proteklog je vikenda posjetio grad Đakovo. Tom prilikom bugarskog veleposlanika u Crvenom salonu Biskupskog dvora primio je dijecezanski biskup, mons. dr. Marin Srakić, u nazočnosti pomoćnog biskupa, mons. Đure Gašparovića. »U ime tradicionalno dobrih odnosa Bugarske i Hrvatske uručujem vam srdačne pozdrave našega predsjednika Petra Stojanova. U svoje i njegovo ime i ovom prilikom odajem veliku zahvalnost za sve što je veliki đakovački biskup Josip Juraj Strossmayer učinio za bugarski narod«, rekao je Elizar Enčev, uručujući biskupu Srakiću bugarsku državnu zastavu i knjigu bugarskih narodnih pjesna. Veleposlanik Enčev iznio je inicijativu svoje države da u spomen i znak zahvalnosti na biskupu Strossmayeru Bugarska u Đakovu postavi spomen-obilježje te da bugarsko izaslanstvo svake godine, u povodu Svih svetih, na grob velikog biskupa položi vijenac. »Hrvatskom narodu, a naročito Strossmayeru i njegovim nasljednicima, Bugarska je vrlo draga. Zemlji je

to s kojom je RH prirodno povezana, a u svoje vrijeme ojačao ju je i biskup Strossmayer imajući razumijevanja za nastojanja braće Miladinov da tiskaju bugarsku pisanu riječ. Ono što je Strossmayer počeo u prošlom stoljeću, vjerujem da neće odumrijeti ni danas, kada su obje države slobodne«, rekao je biskup Srakić.

Nakon što je sa suradnicima položio vijenac na grob biskupa Strossmayera, Elizar Enčev sastao se u Maloj gradskoj vijećnici s đakovačkim dogradonačelnikom Tomom Balabanićem i suradnicima. Upriznavši povijest Đakova, bugarski diplomat i predstavnik grada upoznao je s inicijativama zahvalnosti prema Strossmayeru, izrazio želju da dosadašnji dobri odnosi dviju zemalja ojačaju i ekonomskom te kulturnom suradnjom te najavio kako će Bugarska u obnovu Vukovara uključiti i jednu svoju građevinsku jedinicu. Jer, istaknuo je Enčev, uz Strossmayera, i herojski grad Vukovar simbol je solidarnosti Bugarske s Hrvatskom.

S.ŽUPAN

Uvjeravamo Vas da ćemo kao lojalni građani Republike Hrvatske činiti sve, kao i do sada, na jačanju duha mira, dobra i ljubavi hrvatskog i makedonskog naroda te Republike Hrvatske i Republike Makedonije.

Primite izraze našeg dubokog poštovanja!

Nadbiskupu zagrebačkom

Mons. J. Bozaniću

Predsjedniku Hrvatske biskupske konferencije

10000 Zagreb, Kaptol 7

Štovani kršćani arhijereji!

Čast nam je i zadovoljstvo pozdraviti Vas i zaželjeti vam mir, dobro i ljubav te zdravlja i krijeposti u obavljanju Vaših duhovnih dužnosti i obveza za dobro naše zajedničke domovine, Republike Hrvatske u kojoj i mi, Makedonci, uživamo sva građanska prava. Kao što Vam je zasigurno poznato, upravo zahvaljujući Duhovnom Stolu Zagrebačke nadbiskupije i N.J. U. Kardinalu dr. Franji Kuhariću imamo i svoju Makedonsku pravoslavnu crkvenu općinu Sveta Zlata Meglenska.

Našu radost življenja pomutila je nedavna izjava štovanog đakovačkog biskupa dr. Marina Srakića prigodom posjeta Đakovu veleposlanika Republike Bugarske gosp. Velizara Enčeva (31. listopada do 2. studenog o.g.).

Vjerujemo da Vam je poznato da je biskup J. J. Strossmayer kao mecena 1861. godine pomogao našim sunarodnjacima braći Dimitru i Konstantinu Miladinov (rođeni u Strugi kod Ohrida, Republika Makedonija)

tiskati poznati zbornik makedonskih narodnih pjesama, na čemu smo mu i danas jako zahvalni. Našu zahvalnost i poštovanje ne umanjuje njegova zabluda što je smatrao, zbog zabluda tog vremena, da su Makedonci Bugari te je tražio od Konstantina Miladinova da zborniku da ime Bugarske narodne pjesme. Ovaj je to i učinio držeći da i tu cijenu treba platiti kako bi zbirka ugleda svjetlo dana. Ova povijesna zabluda oko sadržaja zbirke i njenog imena koristi se do dana današnjeg s bugarske strane za dnevopolitičke ciljeve i povremene provokacije na koje mi ne možemo ne odgovoriti.

Želimo ovom prigodom istaći da se u Strugi, Makedonija, u Aleji zaslužnih nalazi poprsje biskupa J. J. Strossmayera, dar vlade Republike Hrvatske iz davne 1975/76 godine te da je vlada Republike Makedonije kanila postaviti obilježje u Đakovu. Do toga zasad, iz nama nepoznatih razloga, nije došlo.

Ostali smo zgranuti i povrijeđeni kad smo vidjeli i čuli na HRTV-u i pročitali u Glasu Slavonije (31. 10. 1997. i 3. 11. 1997.) što je tom prigodom izjavio đakovački biskup dr. Srakić: "Hrvatskom narodu, a naročito Strossmayeru i njegovim nasljednicima Bugarska je vrlo draga. Zemlja je to s kojom je Hrvatska prirodno povezana, a u svoje vrijeme ojačao ju je i biskup Strossmayer imajući razumijevanja za nastojanje braće Miladinov da tiskaju bugarsku pisanu riječ."

Upozoravali smo i 1995. godine kada se pojavio reprint izdanja memoara biskupa Strossmayera da je u tekst njegovih sjećanja nužno ugraditi i kritičku opasku kojom bi se pojasnilo da je u slavistici (makedonistika i kroatistika) ovo pitanje davno razjašnjeno. Nažalost, kod velikog dijela bugarskih dužnosnika i danas vlada duh prisvajanja i mnoge frustracije oko mnogo čega što se dogodilo u zajedničkoj dinamičnoj, često konfuznoj, ali ipak, jasno protumačenoj povijesti unatrag 150 i više godina.

Želimo vjerovati kako je u demokratskoj Hrvatskoj pobijedio duh tolerancije i razumijevanja te kako će se i Hrvatska osloboditi balkanskih zabluda i frustracija. Želimo, također, vjerovati da se u dobre hrvatsko-bugarske odnose, koje pozdravljamo, neće iznova uvlačiti nerasčišćeni interesi na račun trećih, a naročito na račun Makedonaca i Makedonije. Zar do danas nisu izvučene sve pouke tih povijesnih zabluda i iluzija?

Vjerujemo da je hrvatsko-makedonsko prijateljstvo jamstvo svijetle i neopterećene budućnosti. Nadamo se s toga da će biskup dr. Marin Srakić naći prigodu i način javno se ispričati i, u ime iskazivanja obostarano dobre volje, primiti jednu makedonsku delegaciju.

Molimo da HBK razmotri ovaj naš prosvjed i poduzme mjere u duhu jačanja hrvatsko-makedonskog prijateljstva i ekumenskog duha dijaloga koji godinama postoji između rimokatoličke crkve, Svete stolice i Makedonije i Makedonske pravoslavne crkve te Hrvata i Makedonaca općenito.

Uvjeravamo Vas da ćemo kao lojalni građani Republike Hrvatske činiti sve, kao što smo činili i do sada, na snaženju duha mira, dobra i ljubavi između Hrvatske i Makedonije te hrvatskog i makedonskog naroda,

Primate naše duboko poštovanje i iskrene pozdrave!

Mons. dr. Marin Srakić
Biskup đakovečki
Đakovo

Štovani gospodine Srakić!

Čast nam je i zadovoljstvo pozdraviti Vas i zaželjeti Vam mir, dobro i ljubav te zdravlja i krijepesti u obavljanju Vaših duhovnih dužnosti i obveza za dobro naše zajedničke domovine, Republike Hrvatske.

Našu radost življenja pomutila je Vaša nedavna izjava prigodom posjeta Đakovu i Vašoj biskupiji veleposlanika Republike Bugarske gosp. Velizara Enčeva (31. listopada do 2. studenog o.g.), odnosno sve ono što smo čuli na HTV-u i pročitali u Glasu Slavonije od 3. prosinca 1997. godine.

Ostali smo zgranuti i povrijeđeni zbog robovanja i ponavljanja jedne povijesne zabluda velikog J.J. Strossmayera.

Upozoravali smo i 1995. godine kada se pojavio reprint izdanja memoara biskupa Strossmayera da je u tekst njegovih sjećanja nužno ugraditi i kritičku opasku kojom bi se pojasnilo da je u slavistici (makedonistika i kroatistika) pitanje imena i sadržaja zbirke makedonskih narodnih pjesama objavljenoj pod imenom Bugarske narodne pjesme davno razrješeno. Nažalost, kod velikog dijela bugarskih dužnosnika i danas vlada duh prisvajanja i mnoge frustracije oko mnogo čega što se dogodilo u zajedničkoj dinamičnoj, često konfuznoj, ali ipak, jasno protumačenoj povijesti unatrag 150 i više godina.

Želimo vjerovati da se u dobre hrvatsko-bugarske odnose, koje pozdravljamo, neće iznova uvlačiti nerasčišćeni interesi na račun trećih, a naročito na račun Makedonaca i Makedonije. Zar do danas nisu izvučene sve pouke tih povijesnih zabluda i iluzija?

Vjerujemo da je hrvatsko-makedonsko prijateljstvo jamstvo svijetle i neopterećene budućnosti. Nadamo se s toga da ćete kao istaknuta osoba i episkop rimokatoličke crkve naći prigodu i način javno se ispričati i, u ime iskazivanja obostarano dobre volje, primiti jednu makedonsku delegaciju. Držimo da niste svjesni koliko i kakvu štetu ste nanjeli makedonsko-hrvatskim odnosima i vezama i ekumenskom duhu dijaloga između Rimokatoličke crkve, Svete stolice i Makedonske pravoslavne crkve te Makedonaca i Hrvata općenito.

Želimo vjerovati da će naš prosvjed otvoriti vrata drugačijim odnosima i pomacima k iskrenijim odnosima na dobrobit Hrvatske i Makedonije.

Uvjeravamo Vas da ćemo kao lojalni građani Republike Hrvatske činiti sve, kao što smo činili i do sada, na snaženju duha mira, dobra i ljubavi između Hrvatske i Makedonije te hrvatskog i makedonskog naroda,

Primate naše duboko poštovanje i iskrene pozdrave!

Македонците и нивните хрватски пријатели пред бистата на Кочо Рацин

СО ГОРДОСТ И ДОСТОИНСТВО

Традиционалниот ИЛИНДЕНСКИ ПИКНИК и годинава се одржа во познато излетиште крај Самобор - Вугриншчак, во организација на Заедницата на Македонците во Хрватска, МКД "Крсте Мисирков" од Загреб, гранизонот на Хрватската војска во Самобор, Градското Поглаварство на Самобор и бројни хрватски пријатели.

Откако беше положено свежо цвеќе пред бистата на големиот македонски поет и патриот Коста Рацин, разираганите гости и пријатели се упатија кон излетиштето Вугриншчак каде што секретарот на МПЦО Св. Злата Мегленска Драган Китановски ги поздравил учесниците на пикникот, представниците на Град Самобор, Хрватската војска, амбасадата на Република Македонија и лично амбасадорот на Република Романија.

Во културно уметничката програма учествуваа рецитаторската секција на МКД "Крсте Мисирков" музичката група "Мечкин Камен", а потоа се разви и македонското оро, песна и дружење.

Од Собирот беа испратени поздравни телеграми до Председателите г. Фрањо Тузман и Киро Глигоров.

Марко Паризовски годинава го поведе оро што траеше со песна до доцнешните попладневни часови

Членовите на певчката група "Распевана Македонија" со китка македонски народни песни им ги облагородија душите на учесниците

Dragan Kitnovski:

Dragi sunarodnici, Makedonke i Makedonci, poštovani uzvanici i gosti u ime Upravnog odbora Makedonske pravoslavne crkvene općine "Sveta Zlata Meglenska" iz Zagreb a, čestitam Vam Makedonski praznik Ilinden i želim da isti što bolje i sadržajnije provedete u ovom divnom Samoborskom ambijentu u ovoj prekrasnoj prirodnoj ljepoti naše druge domovine Hrvatske.

Vi znate da je ova godina jubilara godina Makedonske pravoslavne crkve. Naime prije trideset godina Sveti arhierijski Sinod Makedonske pravoslavne crkve objavio je donešenu Odluku o obnovi autokefalnosti Makedonske pravoslavne crkve. No, iako u smislu kanonskog prava to još nije jurisdikcijski uspostavljeno, ipak Makedonska pravoslavna crkva ima u cijelosti svoj samostalan kanonski život.

Odredeni vjerski dostojanstvenici glasno dovode u pitanje samostalnost Makedonske pravoslavne crkve i Makedonski prostor. To je čista svjesna i tendenciozna zablude. Svaki imalo vjerski obrazovan čovjek, a pogotovo osobe koje se profesionalno bave s vjerom dobro znaju povijest Makedonske pravoslavne crkve, kao i njeno mjesto u okviru drugih crkava, a posebno u okviru Pravoslavnih crkava kod Slavenskih naroda.

Makedonska Pravoslavna crkva nikad nije bila, niti će biti despotska, već suprotno ona je narodna i duboko je usadena u Makedonsko biće. Povijest Makedonske pravoslavne crkve je usko vezana sa poviješću Makedonskog naroda. Ona je bila osnova nacionalne svijesti.

U Makedonskom podneblju ima prostora za svako duhovno-vjersko razmišljanje. Normalno ti vjerski osećaji moraju imati Makedonski predznak, Makedonsko obilježje, i stvarno se tako i osjećati i iskazivati duh Azisa. Svaki duhovno-vjerski ekstremizam, pa samim tim i teritorijalni ekspanzionizam je poguban za svakoga. To građani Makedonije dobro znaju.

Još jednom čestitam Vam praznik.

DALMATINSKI MAKEDONCI PROSLAVILI ILINDEN

• *Najmasovniji ilindenski izlet u slikovite Radmanove mlinice kod Omiša. Čvrsta povezanost dalmatinskih Makedonaca s Hrvatima*

Makedonci i Makedonke koji žive u Splitu i drugim gradovima u Splitsko-dalmatinskoj županiji i ove su godine izletom u poznate Radmanove mlinice, u kanjonu rijeke Cetine kod Omiša, obilježili najveći makedonski nacionalni i vjerski praznik - Ilinden. U jedinstvenom ugođaju, u hladu platana i čempresa, okupilo se gotovo 200 ljudi, ne samo podrijetlom Makedonaca koji žive u tome dijelu Hrvatske, već i njihovih prijatelja Hrvata. Pridružili su im se i makedonski turisti koji su se zatekli na ljetovanju na splitskoj, omiškoj i makarskoj rivijeri.

Središnjim mjestom, iznad samoga podija za ples i kolo, dominirala je umjetnička slika vođe i ideologa Ilindenskoga ustanka Goce Delčeva, uokvirena makedonskom i hrvatskom državnom zastavom.

S izletnicima su ugodno vrijeme proveli predsjednik Županijskog udruženja

dan mali, dostojanstveni narod, koji više neće trpjeti despotsku tursku vlast. "Tako je ustanak bio krvavo ugušen, 'ilindenci' su zasijali sjeme iz kojega je dvadesetak godina kasnije niknula slobodna, samosvojna i neovisna država - Republika Makedonija. Svi mi, Makedonci, gdje god da se na Ilinden, 2. kolovoza (avgusta) nademo, dužni smo se okupiti i odati puno priznanje našim hrabrim precima, 'ilindencima'", rekao je dipl. ing. Apostolski.

Čim je Duško Apostolski zapjevao prve stihove "Biljane", na podij su izišli igrači ora, koji su oživjeli makedonsku tradiciju. Smjenjivale su se makedonske pjesme i zabavne melodije sa splitskih festivala; poslije ora slijedio je ples.

Strani turisti koji su se zatekli u Radmanovim mlinicama bili su zadivljeni bespriječno organiziranim skupom, razdraganošću i spontanošću izletnika. Oduševili su ih podjednako Makedonci i Ma-

vedro raspoloženje prenijelo se predvečer u brojne automobile i dva autobusa kojima su se izletnici vraćali svojim kućama u Split, kaštela, Trogir, Sinj i druge gradove da bi prepričavali doživljeno i pripremili se za iduće svečanosti - proslavu Dana državnosti Republike Makedonije, 8. rujna (septemvrija) i Dana ustanka makedonskog naroda, 11. listopada (oktomvrija).

Sve dok se tako srčano, organizirano i postojano budu slavili veliki datumi iz makedonske povijesti (Ilinden, prije svih), nema straha da će veličanstvenu tradiciju prekriti veo zaborava. Dok je Makedonaca u Makedoniji i svijetu, bit će i ilindenskih slavlja. A ubave Radmanove mlinice, s netaknutom prirodom, kao da su stvorene za takva okupljanja u prirodi i prizivanje duha mukotrpe i slavne prošlosti makedonskoga naroda.

Vl. Caktaš

Demokratskoga saveza Mađara u hrvatskoj Arpad Fontanyi, predsjednik Društva Nijemaca u Splitu Julije Švabe, delegacija Društva Sibenčana i prijatelja Šibenika koje djeluje u Splitu i brojni drugi.

Nakon intoniranja hrvatske i makedonske himne, koje je odsvirao sastav Duška Stanojkovskoga, izletnike i njihove goste pozdravio je dipl. ing. Vlado Apostolski. Podsjetivši na herojski čin vojvode Delčeva i njegovih hrabrih ustanika u dramatičnim danima 1903. godine, dipl. ing. Apostolski je naglasio da su "ilindenci", iako lošije opremljeni, uzdrjali silnu Tursku carevinu i obznaneli Europi i svijetu da na Balkanu živi je-

kedonke u dijaspori, koji se klanjaju sjenama svojih junaka i hrvatske vlasti koje podupiru takva okupljanja pripadnika drugih naroda.

Uz birana jela i pića, ispod krošnji stoljetnih platana i vitkih čempredsa, sati su brzo prolazili. Izletnicima na ruku išlo je i vrijeme; neizdrživu kolovosku (avgustovsku) vrućinu, koju prijašnjih godina nije uspijevala ublažiti ni obilježna hladna Cetina, ovaj put je zamijenila ugodna svježina.

Od jutra do kasnih poslijepodnevni sati - naumorno iz pjesme u pjesmu, iz ora u oro, sve dok Duško Stanjkovski nije priznao da su izletnici izdržljiviji od njegova sastava.

Гоце Делчев:

"Македонија има свои интереси и своја политика. Тие им припаѓаат на сите Македонци. Оној кој што сака да работи на присојединувањето на Македонија кон Бугарија, Грција или Србија, тој може да се смета за добар Бугарин Грк или Србин, но не и за добар Македонец."

БОГАТСТВО ШТО ЗБЛИЖУВА

• КУД "ГЕРАДАН" од Охрид на гости кај
КУД "АНКА ОШПУХ" од Лудбрег

Благодарејќи на взаемната соработка помеѓу
Заедницата на Македонците во Хрватска и КУД
"Анка Ошпух" од Лудбрег, нивните гостувања на
Балканскиот фестивал на фолклорот, годинава
во возвратна посета беше КУД "Гердан" од Охрид
кој одржа повеќе концерти: два во Лудбрег, еден
во Загреб како и гостуваше во Ријека.

КУД "Гердан" со својот настап ги одушеви нашинците во
Ријека

Загребските Македонци се собираат за дружење во Ријека

Од работата на МПЦО "Св. Наум Охридски" -
Сплит:

ЕКУМЕНСКИ СРЕДБИ

Во текот на јуни и јули годинава управната на
МПЦО Св. Наум Охридски презеде неколку зна-
чајни активности во духот на екуменски продла-
бочени врски помеѓу Македонската православна
Црква и Римокатоличката Црква со нејзината
Света Столица во Ватикан.

Така делегација на оваа општина присуству-
ваше на полагањето камен темелник на римока-
толичката црква Св. Кирил и Методиј во Охрид
кон средината на јуни, каде што покрај високи
представници на македонската држава и влада
зедоа учество и личниот пратеник на Папата,
претседателот на Понтификалниот совет за
правда и мир, Кардиналот мсгр Роже Ечегерај,
НБ г.г. Михаил и скопско призренскиот надби-
скуп Јоаким Хербут. Од македонската страна по-
крај претседателот на Собранието Тито Петков-
ски, присуствуваа министрите Благоја Ханџиски,
Владимир Наумовски предводени од премиерот
Бранко Црвенковски.

Македонската Академија на науките и Умет-
ностите организира ше научна средба со преда-
вање што га одржа Кардиналот Р. Ечегерај на
тема "Правда, Мир и Разбирање меѓу луѓето во
2000 годишното поествоење на христијанството".

На свечаностите во Охрид присуствуваше и
нашиот голем пријател и хуманист фра Леонард
Ореч од Сплит и претседател на хуманитарната
удруга "Меѓу горје - Мир" од Сплит.

Делегацијата на МПЦО Св. Наум Охридски ос-
твари бројни средби со Митрополитот Кирил, Ев-
ропскиот епарх Горазд како и со поглаварот на
МПЦ Н.Б. Г.Г. Михаил, при што беше истакнато
дека екуменскиот дијалог и соработка немаат ал-
тернатива.

Ивона Неделковска-Мусик

TRAJKOV
COMPANY

BRAZIL d.o.o.

CROATIA
EXPORT-IMPORT

MACEDONIA
KAFE NA GOLEMO I MALO

9938547 / 611 367
9938547 / 611 368

99389 / 0902 / 28 449
99389 / 0902 / 24 616
99389 / 0902 / 24 499

G. TRAJKOV
Karlovac
Banija 122

A. TRAJKOV
Strumica

U SPLITU SVEČANO OBILJEŽEN DAN DRŽAVNOSTI REPUBLIKE MAKEDONIJE

• *Proslavi u Splitu, osim Makedonaca, prisustvovali predstavnici društvenog, političkog, gospodarskog i kulturnog života Splita i Splitsko-dalmatinske županije, članovi konzularnog zbora, predsjednici društava nacionalnih manjina i pojedinih društava prijateljstva.*

Svoj nacionalni praznik - 8. septemvri (rujna), Dan državnosti Republike Makedonije, Makedonci koji žive u Splitsko-dalmatinskoj županiji obilježili su svečanim skupom u Splitu. Svečanosti su, osim Makedonaca koji žive u tome dijelu Hrvatske, prisustvovali brojni uzvanici, među kojima član Županijskoga poglavarstva i predsjednik ogranka Matice hrvatske u Splitu prof. Ivan Bošković, predsjednik Gradskog vijeća Split prof. dr. Ivo Šimunović,

VI. Caktaš

dogradonačelnik Splita mr. Alojz Tušek, konzul Republike Italije u Splitu Gabriele Mucci, počasni konzul Velike britanije kap. Aleksij Mekjavić, počasna konzulica Kraljevine Nizozemske Silva Kondić, predsjednik Slovenskoga društva "Triglav" Boštjan Kordiš, predsjednik Hrvatsko-američkoga društva Zoran Šantić, dopredsjednik Hrvatsko-austrijskog društva prof. Stanko Piplović, predsjednik Židovske općine Split dipl. ing. Zoran Morpurgo i drugi.

O značenju Dana državnosti Republike Makedonije na skupu je govorila predsjednica Odbora za proslavu toga praznika Ivona Musić-Nedelkova. Podsjetivši na to da se makedonski narod na referendumu 8. septemvrija (rujna) 1991. izjasnio za stvaranje svoje suverene, nezavisne i demokratske države, Ivona Musić-Nedelkova da su tim činom Makedonci ostvarili stoljetni san - stvorili su svoju državu, govore svojim jezikom, njeguju svoje kulturne tradicije i ispovijedaju svoju vjeru. "Naš matični narod bio je izložen besprimjernom genocidu, nezapamće-

nim pokušajima asimilacije i kidanju nacionalnoga tkiva, ali je unatoč tome, ostao svoj na svome. Makedonci su stari narod, bogate kulture, pisane povijesti, umjetnosti i crkvene tradicije. Ne može se zatrti narod koji ima svoju povijest", rekla je Ivona Musić-Nedelkova. Nastavila je: "Danas Republika Makedonija Stvarnost, punopravna je članica Ujedinjenih Naroda i drugih međunarodnih organizacija. Mi Makedoncikoji živimo u Splitsko-Dalmatinskoj županiji ponosni smo što pripadamo dvjema suverenim i prijateljskim državama, koje međusobno nemaju nijedno neriješeno pitanje. Bit ćemo most između naše domovine, Hrvatske, i naše matične zemlje, Makedonije".

U umjetničkom programu sudjelovali su studentska pjevačka klapa "Šufit" i tri "Bis" Duška Stanojkovskoga. Glumica Ljiljana Baković-Petkovska kazivala je stihove Konstantina Miladinova ("Tuga za jug") i Ljubena Dimkarovskoga ("Koraci"), a mala Elizabeta Maganjić toplu je donijela pjesmu "Avionče" koju je napisala njezina majka Lenče Maganjić-Jakimova.

POVODOM 30. OBLJETNICE VRAĆANJA AUTOKEFALNOSTI MPC-U

Čestitka Makedonske crkvene općine

Odbor Makedonske crkvene općine Sv. Naum Ohridski iz Splita, na čelu s predsjednicom Irenom Musić-Nedelkovskom, uputio je čestitku svojim članovima kao i svim Makedoncima u Splitu povodom 30. obljetnice vraćanja autokefalnosti Makedonskoj pravoslavnoj crkvi. Makedonci ovim putem ujedno svojim sunarodnjacima čestitaju i blagdan sv. Nauma Ohridskog, zaštitnika Crkvene općine u Splitu.

M.MT.

PRIOPĆENJE MAKEDONSKE ZAJEDNICE IZ SPLITA U POVODU DANA DRŽAVNOSTI REPUBLIKE MAKEDONIJE

Ostvaren stoljetni san

I mi Makedonci, koji živimo u gradu Splitu i Splitsko-dalmatinskoj županiji, sa srcem se pridružujemo čestitkama u povodu 8. rujna, Dana državnosti Republike Makedonije, naše matične domovine, stoji u priopćenju makedonske zajednice »Makedonija« iz Splita.

Makedonski je narod izjasnivši se prije šest godina referendumom za svoju suverenu demokratsku državu, ostvario i svoj stoljetni san i neotuđivo pravo na materinski jezik, vlastitu kulturu i vjeroispovijed. Iako se genocid nad makedonskim narodom stoljećima sustavno provodio s namjerom kidanja makedonskog tkiva i brisanja makedonske naci-

onalnosti. U tome se nije uspjelo i mi smo ostali zajedno. Danas je Republika Makedonija realnost i uključena je u europske i svjetske tijekove.

Čestitajući Dan državnosti svim Makedoncima i predsjedniku Kiri Gligorovu, niti za trenutak ne zaboravljamo da u srcima nosimo ljubav za sve narode, kao i želju da svi budu sretni, da žive u miru i dostojanstvu. Na sam Dan državnosti u prostorijama Muzejskog prostora grada Splita, Kralja Tomislava 15, s početkom u 20 sati, upriličit će se i koktel, navodi se na kraju priopćenja kojeg je potpisala Ivona Musić-Nedelkova, koordinatorica odbora za proslavu.

D.T.

MAKEDONCI U SPLITU PROSLAVILI 11. OKTOMVRI

• O Danu ustanka naroda i narodnosti Makedonije govorio dipl. ing. Vlado Apostolski

"Naša matična domovina, Makedonija, živjet će vječno, jer ćemo mi, Makedonci, i naši potomci, gdje god budemo, njegovati makedonski duh i slaviti najveće nacionalne i vjerske praznike", naglasili su Makedonci iz Splita i Splitsko-dalmatinske županije na svečanoj akademiji, priređenoj u povodu velikoga praznika - 11. oktombrija (11. listopada), Dana ustanka naroda i narodnosti Makedonije.

Više od 200 Makedonaca i Makedonki i njihovih prijatelja Hrvata okupilo se na svečanosti uoči praznika u Domu umirovljenika "Zenta" u Splitu da bi se još jednom podsjetili na herojstvo svojih sunarodnjaka koji su se 1941. digli na ustanak protiv fašizma. Akademiji su bili prisutni gosti: predsjednik slovenskoga društva "Triglav" Boštjan Kordiš, predsjednik Udruge Mađara Splitsko-dalmatinske županije Arpad Fontanji, predsjednik Društva Nijemaca u Splitu Julije Švabe, delegacija Društva Šibenčana i prijatelja Šibenika, te Brojni drugi. Prazničke čestitke društvu uputila je i Židovska općina Split.

O značenju Dana ustanka u bogatom nizu makedonskih praznika govorio je dipl. ing. Vlado Apostolski, koji je naglasio da su se ustanici iz 1941. svojim herojstvom pridružili hrabrim "ilindencima" iz 1903. godine.

Društvo Makedonaca i prijatelja Makedonije "Makedonija" u Splitu, snovano je još 1991. g., ali je svoje djelovanje moralo uskladiti s novim propisima Republike Hrvatske. Tako je svečana akademija u povodu Dana ustanka naroda i narodnosti Makedonije, predstavljala i osnivačku skupštinu novoga društva koje je zadržalo prijašnji naziv. Za predsjednika je jednoglasno izabran dosadašnji predsjednik dipl. ing. Vlado Apostolski, za dopredsjednike dipl. ing. Momčilo Karajanov i Mate Barišin. Izabran je Upravni od-

bor od 9 članova (predsjednik Alimpije Dalinović) i tročlani Sud časti (predsjednik Tihomir Mladenovski).

Govoreći o budućem djelovanju društva, predsjednik dipl. ing. Apostolski je rekao da najveću prepreku u radu predstavlja nepostojanje društvenih prostorija, što će se nastojati prevladati u suradnji s Gradom Splitom i Splitsko-dalmatinskom županijom do kraja ove godine. "Među naše najvažnije zadatke spada otvaranje škole za fakultativno učenje makedonskoga jezika za djecu i starije članove. Narodno sveučilište u Splitu osiguralo nam je prostorije i pomagala. Planiramo osnovati mješoviti pjevački zbor koji će njegovati makedonske i hrvatske pjesme. U ovoj godini organizirat ćemo u Splitu gostovanje akademika dr. Branka Panova, koji je s pokojnim hrvatskim povjesničarom, akademikom Stjepanom Antoljakom autor knjige "Makedonija i Hrvatska u srednjem vijeku". Prof.

dr. Dragi Stefanija iz Ljubljane održat će predavanje "Makedonski i hrvatski velikani u prošlom stoljeću". U planu je da organiziramo razmjenu naše djece s djecom članova Zajednice Hrvata u Makedoniji, dodao je dipl. ing. Apostolski.

U umjetničkom programu, osim glazbenoga sastava Duška Stanojkovskoga koji je izvodio makedonske i hrvatske popularne napjeve, sudjelovali su mladi plesači i plesačice, članovi splitskog ansambla za suvremeni ples. Anka Pereža Urđinova i Donka Knezović-Paneva kazivale su stihove makedonskih pjesnika.

S svečane akademije upućeni su pozdravni brzojavi predsjedniku Republike Makedonije Kiri Gligorovu i predsjedniku Sobraňa Titu Petkovskom.

V. Caktaš

fotografija: Tonči Rada

VINOTEKA

»ZEN 37«

Zagreb, Preradovićeva 37 - dvorište
Telefon: 01 / 445-866

**BIRANA UVOZNA MAKEDONSKA
VINA I NAŠA DOMAĆA**

MALOPRODAJA I VELEPRODAJA

**Posjetite nas svaki dan od 9 - 19 sati
(i subotom), a nedjeljom od 9 - 14 sati**

• Bijela vina

TEMJANIKA

SEMLJON

ALEXANDRIA

RIZLING

BURGUNDEC

BELAN

COUNTRY WHITE

• Crna vina

COUNTRY RED

TGA ZA JUG

KRATOŠIJA

• Žestoka pića

LOZOVA RAKIJA

MASTIKA

NUDIMO SLIJEDEĆA MAKEDONSKA VINA - »TIKVEŠ«

DONOSILAC OVOG LISTIĆA DOBIVA 5% POPUSTA !!

In memoriam:
prof. dr. sc. Stjepan Antoljak
(1909-1997)

Dragi veleštovani gospodine profesore!

Stojimo u tuzi pred Vašim odrom, prisjećajući se svih trenutaka koje ste nam darovali za kratkoga ali intenzivnoga druženja u Hrvatsko-makedonskom društvu koje ste tako zdušno podržavali kod osnivanja i skrbili o njemu kao njegov prvi predsjednik. Ostat ćete u našim sjećanjima i u našim srcima kao čovjek koji je širio prijateljstvo i dobru riječ, pokazujući osobnim primjerom kako se ponaša skroman i radišan čovjek koji je cio svoj život posvetio promicanju znanosti i odgoju mladih naraštaja na mnogim fakultetima od Zagreba i Zadra do Skopja i Prištine. Upoznali smo Vas kao osobu koju su resile najbolje ljudske i profesionalne vrline: razumijevanje problema i njihovo kompetentno i tolerantno rješavanje.

Nećemo zaboraviti Vašu staru torbu iz koje ste nam poklanjali brojne priloge Vaših znanstvenih rasprava i knjige o hrvatskoj i makedonskoj povijesti o kojima ste napisali izuzetno vrijedne stranice što će ostati ugrađene u temeljima obiju historiografija.

Hvala Vam, što ste nas u tom kratkom razdoblju kompliciranih povijesnih okolnosti naučili izuzetno mnogo o životu, odnosu prema ljudima i znanstvenoj disciplini koju ste tako dugovječno i plodno promovirali na korist

"Kako je historija nauka, kojoj je svrha da iznalazi i iznosi istinu, treba svaki onaj koji se njome bavi, da prošlost prikazuje pravilno i istinito i na osnovi izvora, kakva je uistinu bila..."

Svaki historičar i onaj koji se bavi tom vrsti nauke, mora imati i svoj vlastiti sud i uvjerenje i ne dati da ga zarobi literatura, u kojoj se kriju i tolike neistine ili pseudo-istine. Jedini autoritet je istina i pred historijskom istinom sve pada. Stoga se ne mora ničemu vjerovati, dok se sam pojedinac vlastitim istraživanjem u to ne uvjeri. Ako tom prilikom dođe do različitog i protivnog mišljenja i suda od ostalih koji su o tome pisali, ne smije se prestrašiti i uzmaći ispred tobog zjih autoriteta, ili da se komu ne zamjeri jer suverena u nauci nema, već hrabro koračati naprijed i iznositi svoje stajalište, koje mora biti cementirano nepobitnim izvorima i činjenicama..."

Stjepan Antoljak

voljene domovine Hrvatske i na ponos prijateljske Republike Makedonije radi čega će Vam hrvatski i makedonski narod ostati vječnim dužnicima za sve učinjeno u Vašem grandioznom historiografskom opusu.

A mi, članovi Hrvatsko-makedonskoga društva i posjetitelji naših kulturnih manifestacija kojima ste davali ton dostojanstva i mudre učenosti, radovali smo se svakom susretu s Vama jer ste zračili vjerom u život i rad.

Recimo sasvim jednostavno: mi smo vas štovali i voljeli.

Dragi profesore, neka Vam je laka hrvatska zemlja i neka u vječnom miru počiva Vaša plemenita duša!

Iskreno Vaši,

Članovi Hrvatsko-makedonskoga Društva

Dr. Mladen Švab:

PRINOS STJEPANA ANTOLJAKA MAKEDONSKOJ HISTORIOGRAFIJI

Stjepan Antoljak bio je treći istaknuti hrvatski povjesničar koji je dio sveučilišne karijere proveo na Filozofskom fakultetu u Skopju. Prije II. svjetskog rata bio je ondje Grga Novak, koji je imenovan docentom opće povijesti srednjeg vijeka 1920. te predaje u Skopju do 1924., a od tada do 1941. na istom fakultetu predaje i Josip Matasović.

Stjepan Antoljak izabran je 1956. profesorom na Filozofskom fakultetu u Skopju, gdje je predavao povijest naroda FNRJ u srednjem vijeku, a od 1962. i pomoćne povijesne znanosti. Od 1963., kada nakon potresa u Skopju prelazi na Filozofski fakultet u Prištinu, do 1969. honorarno predaje i u Skopju. Za makedonske studente povijesti priredio je udžbenik Izvori za historijata na narodite FNRJ za sreden vek, Skopje 1962., 127 str., kao i prvi poslijeratni udžbenik Pomošni istoriski nauki, Skopje 1966., a drugo dopunjeno izdanje objavljeno je 1980.

Stjepan Antoljak je bio presudan znalac pri obrazovanju i osposobljavanju za samostalan rad makedonskih povjesničara napose za srednjovjekovnu problematiku, dajući i svojim priručnicima za to neophodno potrebnu podlogu. Od niza rasprava koje zahvaćaju hrvatsko-makedonske veze valja izdvojiti dvije: Prilog proučavanju trgovačkih veza između Dubrovnika i Skopja u 15. i 16. stoljeću, Godišen zbornik FF

u Skopju 1959, 10-11, str. 57-74, i Miscelanea Croatica et Macedonica, u istom časopisu, 14, 1962, str. 89-100.

Svakako najvažnije djelo o makedonskom srednjovjekovlju je Antoljakova Samuilovata država, Skopje 1969. (prevedeno na engleski, Skopje 1970.). Koliko je uvažavanje Antoljak uživao u Makedoniji, možda najbolje potvrđuje priznanje koje mu je ukazala makedonska historiografija time što je za sintezu Istorija Makedonije, 1, Beograd 1970, napisao slijedeće odsječke u sklopu drugog dijela Makedonija u vreme ranog feudalizma, I. Naseljavanje Slovena na Balkansko poluostrvo,

55-57; II. Naseljavanje Slovena u Makedoniji istvaranje makedonskih sklavinija, 72-88, te, daka-ko, glavu V. Samuilovo carstvo, 109-132. S rezultatima do kojih je Antoljak došao u istraživanju sklavinija upoznao je bizantologe na njihovom međunarodnom kongresu, a također i historiografiju njemačkog jezičnog prostora u posebnom prilogu Die makedonischen Sklavinien, Skopje 1970., 27-45 (Makedonija i Makedonci u prošlosti, francuski).

Još dugo nakon odlaska iz Skopja surađuje u makedonskoj historiografskoj periodici. Tako, među ostalim, u zadnjih petnaestak godina objavljuje: Makedon-

ski heretici u zapadnim izvorima 11. i 12. stoljeća, Bogomilstvoto na Balkanot vo svetlinata na najnovite istraživanja, Skopje 1982., 55-66; Makedonskata srednovekovna država, istorija, Skopje 1985., 2, 25-33; Kliment Ohridski osnivač prvoga našega slavenskoga skriptorija i biblioteka na Balkanu (Ilirskome poluostrvu), Kliment Ohridski i ulogata na ohridskata književna škola vo razvitokot na slovenskata prosveta, Skopje 1989., 203-214; Dopri- nos kritičkom proučavanju izvora i literature o Karpoševom ustanku (1689), Prilozi, Skopje 1989, 2, 11-19.

Njegov ugled bitno je pripomogao da se u Makedoniji, u Ohridu, 1960. održi Međunarodni kongres za bizantološke studije. Gotovo je suviše istaknuti da je na njemu Antoljak održao vrlo zapaženo izlaganje.

Za sveukupni historiografski doprinos makedonskoj historiografiji Makedonija se dostojno odužila Stjepanu Antoljaku, odujući mu niz priznanja: 1970. dobiva Republičku nagradu "11. oktombri", 1979. izabran je za člana izvan radnog sastava Makedonske akademije nauka i umjetnosti, a 1994. postaje predsjednik Hrvatsko-makedonskog društva u Zagrebu.

ГОЛЕМ ПРИДОНЕС ЗА ИСТОРИСКИТЕ НАУКИ НА МАКЕДОНИЈА

• По повод смрта на истакниот хрватски и македонски историчар и педагог, академикот Стјепан Антољак одржана комеморативна седница на Хрватско-македонското друштво, чиј што прв претседател беше г. Антољак

Ненадејната смрт на особено почитуваниот и драг професор, педагог, историчар и пред се човек, г. проф. Др Стјепан Антољак, ги затече сите негови почитувачи, пријатели, соговорници и се разбира семејството. Незаборава ни ќе останат миговите минати со овој скроман, пронацилив и творечки ум, чии што испишани страници на историјат на хрватскиот народ и македонскиот ќе останат како вечен паметник на една длабока и втемелена научна педантност, длабочина и сознанија.

Хрватско-македонското Друштво на пријателство, чиј што прв претседател и еден од оснивачите беше проф. Стјепан Антољак, приреди по тој повод комеморативна седница на која за ликот и делот на почитуваниот академик Антољак зборуваа Др Јосип Колановиќ директор на Хрватскиот државен Архив, познатиот историчар и негов соработник Др Младен Швоб, и Др Борис Павловски претседател на ова Друштво и познат македонист.

На комеморативната седница покрај бројни истакнати личност од јавниот и научен живот на Република Хрватска присуствуваше и амбасадор на Република Македонија г. Сервет Авизу, како и сопругата на академикот Антољак со семејството.

Др Ј. Колановиќ со мошне бирани зборови ја нагласи особено значајната и голема улога на Стје-

пан Антољак во згрижувањето и организирањето на архивската дејност во Хрватска, а посебно во школувањето на младите архивски кадри во Хрватска, како и на неговата стручна помош во севкупната дејност на Државниот архив на Хрватска.

Др Младен Швоб укажа на неговиот историски опус во разработка та на оделни теми од хрватската историја, а посебно на неговиот придонес како професор и педагог на Универзитет Кирил и Методиј во Скопје, како и придонесот во осветлувањето на македонскиот среден век, за

што г. Антољак беше признат и познат медијева-лист и надвор од својата татковина Хрватска. (Излагањето дн Др Шваб го донесуваме во целост).

Др Б. Павловски одвајки му признание на починатиот Антољак пред се како на голем човек, посебно ја нагласи неговата скромност и човеко-љубие, истакнувајќи ја дејноста како прв претсе-дател на Хрватско-македонското друштво, и ав-тор на познатиот прилог за некои историски аспекти во хрватско-македонските односи и врски низ историјата, што за прв пат е објавен во "Ма-кедонски глас" број 2. И со овој прилог проф. др Антољак даде уште еден несебичен и голем при-донес во расветлувањето и назначувањето на еден можен период во разработката и истражу-вањето на хрватско-македонските односи низ сто-летијата.

Претседателот на Заедницата на Македонци-те г. Горан Стојковски на сопругата на г. Антољак и ја врачи Повелбата за прегласување на г. Антољак за почасен член на Заедницата, за жал со задоцнување.

О. Б.

– Вие ѝ припаѓате на т.н. „Антољакова школа“ историчари и својот досегашен творечки живот, меѓу другото, ѝ го посветивте главно на проучувањето на средно-всковната историја на македонскиот народ. Како е денес интересирањето на младите научни кадри за овој период?

– Повеќедецениското престојување на проф. Стјепан Антољак како редовен професор на Филозофскиот факултет (1956–1969), а потоа и повеќе години како хонорарен и предавач на постдипломските студии од областа на историјата на македонскиот народ, како и соработник на Институтот за национална историја, Архивот на Македонија, Македонската академија на науките и уметностите, чијшто редовен член од надворешниот состав беше од 1979 година, беше крунисано со изградувањето на над 1000 професори по историја за средното образование, како и на голем број магистри и доктори по историски науки и други сродни дисциплини. Освен тоа, тој научно расветли повеќе периоди од македонската средновековна историја и ја удостои македонската историографија со повеќе капитални дела. Затоа со право се

ПРОФ. Д-Р БРАНКО ПАНОВ

Д-р Бранко Панов, редовен професор (од неодамна во пензија) на Институтот за историја при Филозофскиот факултет во Скопје, е основоположник на Катедрата за византо-логија и е автор на петнаесетина научни и стручни трудови. Позначајни негови дела се „Теофилакт Охридски како извор за средно-вековната историја на македонскиот народ“ (награда за наука на град Скопје во 1982 година), „Средновековна Македонија“, том I и II (1985, награда „Гоце Делчев“); уредник и автор на првиот том „Документи за борбата на македонскиот народ за самостојна национална држава“ (1971, на македонски, руски и англиски јазик), автор на првиот том од тритомната Историја на македонскиот народ (1969). Автор е и на повеќе учебници и прирачници по историја за основното и средното образование. Добитник е и на наградата „Климент Охридски“ и на други призна-нија, меѓу кои и неколку меѓународни што ги доби неодамна.

првпат специјално и поопстојно се запозна со дејноста на светите Кирил и Методиј во Македонија, создавањето на словенското писмо и книжнина, која дејност до неодамна беше занемарувана и во повеќето случаи изопачувана од некои истражувачи (слависти, историчари, археолози и др.). Предмет на повеќегодишни научни истражувања ми беше и проблематиката околу богомилството во Македонија и Византија. Во врска со тоа како позначајни откритија ги сметам оние врзани со дејноста на богомилите во Македонија во XI и XII век, а посебно за личноста и дејноста на попот Василиј, водачот на богомилите во Византија во крајот на XI и почетокот на XII век, чијашто дејност главно се одвивала во Западна Македонија. Исто така, со изработката на мојата докторска дисертација успеав да го расветлам периодот на византиското владеење во Македонија (XI–XII век). Расветлав и повеќе периоди и од историјата на македонските средновековни градови.

МАКЕДОНСКАТА ХРИСТИЈАНСКА ВЕЧЕР

• По повод петгодишнината од втемелувањето на МПЦО Св. Злата Мегленска одржана "Македонска христијанска вечер" во католичката црква Св. Марко Крижевчанин во Загреб

• "Македонците во Хрватска се мост меѓу двата народа и двете држави" - истакна во поздравната реч Славе Николовски-Катин, во името на Комисијата за односи со верските заедници на Република Македонија

Во животот на Црквата пет години не се многу, меѓутоа за македонските христијани во Загреб изминатите пет години постојење и духовен живот на МПЦО "Св. Злата Мегленска" значат многу. Од првата Богослужба на македонски мајчин јазик, што ја одржаа проф. Александар Мустеников и протоѓаконот А. Цандов на 24. мај 1993 г. во гркокатоличката црква "Св. Кирил и Методиј" до денес сторено е многу во возобновивањето на духовниот и христијански живот благодарение на агилниот и активен црковен управен одбор со кој раководеше починатиот композитор, педагог и диригент Др Тома Прошев. По "Св. Злата Мегленска" во Хрватска никнаа и живеат уште две македонски црковни општини: "Св. Наум Охридски" во Сплит и "Св. Јоаким Осоговски" во Пула.

Првата "Македонска христијанска вечер" што се одржа во Загреб беше уште една потврда на македонскиот духовен и културен идентитет самосвојност и христијанска екуменска широчина, бидејќи не само низ богатата културна програма, туку и низ досегашните дејности, македонските христијани и воопшто Македонците во Загреб ги искажаа не само својата лојалност кон Република Хрватска, туку и чврстата насочност да се живее во Мир, Добро и Љубов. На оваа вечер присуствуваа македонскиот амбасадор во Република Хрватска г. Сервет Авзиу, г. Славе Николовски Катин, зам. претседател на Комисијата за односи со верските заедници на Република Македонија, представниците на баптистичката, евангелистичката, адвентистичката и други црковни заедници меѓу кои и мормоните. Меѓу гостите беше и секретарот на Државното поверенство за верски прашања на Република Хрватска г. Фрањо Дубровиќ, како и домаѓинот, жупникот Фрањо Јурак на црквата Св. Марко Крижевчанин.

Потсетувајќи ги присутните на почетоките на македонскиот црковен и христијански живот во Загреб, г. Томислав Зојчески, претседател на МПЦО "Св. Злата Мегленска" меѓу другото ја истакна динамичната активност, учествувањето во екуменскиот дијалог низ трибината "Во духот на Асиз" како и I-та канонска визитација на Европскиот митрополит г. Горазд за Велгден оваа година. При тоа тој ја нагласи и желбата што побргу да се започне со изградбата и делувањето на најавениот македонски духовен и културен храм, за кој се веќе преземени одредени чекори.

Во духовно културната и уметничка програма на првата "македонска христијанска вечер" учествува хорот на МКД "Крсте Мисирков" од Загреб "Распеана Македонија" во придружба на музичката група "Тга за југ" под музички раководство на г-жа Живка Иванец, презентирајќи дел од големото духовно, музичко и културно богатство на македонскиот народ и творештво.

Македонските христијани во името на Светиот Синод ги благослови отец Трајче Станков, честитајќи им го духовниот патронен празник, при што в недела одржа богослужба во црквата Св. Рок.

Во рамките на овој празник, претседателот на Државното поверенство за верски прашања и потпретседател на хрватската Влада г. Др Јуре Радик го прими г. Славе Николовски Катин во придружба на претседателот на МПЦО "Св. Злата Мегленска" при што беа разменети искуства и мислења од заеднички интерес, констатирајќи дека има простор за уште подинамични и попродабочени врски и односи.

Ог. Бојациски

АНТИФАШИЗМОТ ДЕЛ ОД СЛОБОДАРСКИТЕ ТРАДИЦИИ

Заедницата на Македонците во Република Хрватска и МКД "Крсте Мисирков" од Загреб, по повод Денот на антифашизмот на Македонија организираа трибина и дружење во Словенски дом на 11. октомври, на која за "Антифашизмот како дел од слободарските традиции на Македонија и македонскиот народ" зборуваше Огнен Бојаџиски професор, а потоа имаше дружење во просториите на Заедницата.

На трибината присустваа г. Сервет Авизу, амбасадор на Република Македонија, г. Велизар Енчев, со сопругата, амбасадор на Република Бугарија, како и други представници на дипломатскиот кор во Загреб во преполната сала на Словенски дом.

Оваа трибина-омаж започна со песната "Абре Македонче" во изведба на музичката пеачка група "Распеана Македонија" а по предавањето на Огнен Бојаџиски, професор, Лиљана Стефановска речецитираше песни од современи македонски автори при што и музичката група "Тга за југ" даде посебен белег во целата програма.

Потоа гостите и пријателите се упатија во просториите за Заедницата на Македонците каде што амбасадорите Авизу и Енчев се дружеа со расположените членови и активисти.

Веселата атмосфера ги осмели и високите гости г. Сервет Авизу, г. Огнен Бојаџиски, г. Велизар Енчев со сопругата да се фотографираат за спомен на оваа заедничка средба и дружење.

Излагањето на Огнен Бојаџиски, заради покажаниот интерес на учесниците го донесеме во целост на хрватски језик, во еден од наредните броеви.

Претседателот на МКД "Крсте Мисирков", Ванчо Андонов ја отвара трибината.

Меѓу гостите во преполната сала на Словенски дом беа и амбасадорите г. Сервет Авизу и г. Велизар Енчев со сопругата.

Амбасадорот г. Велизар Енчев во разговор со членовите на МКД "Крсте Мисирков" Илија Стојковски и г-жа. Марија Булатовска.

"РАСПЕАНА МАКЕДОНИЈА"

Драги читатели и сонародници во овој број на "Македонски глас" со посебно задоволство и симпатии Ви ги представуваме членовите на мешовитата музичко хорска група што го носи симболичното име "Распеана Македонија". Станува збор за наши моми, за ластовички од македонските гори и полиња кои милозвучниот горски глас на народниот умотворец и творец му го пренесуваат на секој љубител на убовото Нивната песна, нивната појава и настап за сите нас кои живееме и работиме во нашата втората татковина Хрватска, значи мал празник.

Благодареејќи на големата љубов и труд, ентузијазам и себжртвување овие наши убави моми ни ги греат срцата и душите со лирскиот допир на мајчиниот јазик, со струните на развигорот на Пелагонија и Тиквеш, на Малешевија и Копачка, на охридските езерски бранови и врвовите на Солунска глава. Им пожелуваме уште поубави дострели и дружења во распостилањето на убавините од древна Македонија не само тука во Загреб и Хрватска туку и пошироко и подалеку.

6.

ЖИВКА ИВАНЕЦ, професор

Живот и творечки дух на г-жа Живка и го исполнил животот со бројни радости и искуства. Родена Радовишанка од познатото семејство Вукови, уште од маленка како да ја предиспонирал кон музиката. Завршувајќи средно музичко училиште во Скопје и вонредно Педагошка Академија во Скопје, првите плодови на својот труд и знаење ги положила во гимназијата "Коста Сусинов" во Радовиш а потоа во основното училиште "Наум Наумовски-Борче" во Скопје. Неуморна, трудољубива и динамична таа е член на познатиот хор "Кочо Рацин" од Скопје, во кој членува се до 1977. г. Со доаѓањето во Загреб нејзината дејност станува побогата во основното училиште "А. Харамбашиќ" каде што остава длабоки траги со својата 14 годишна педагошка и активна музичка дејност. Голем број ученици и денес се сеќаваат на својата драга професорка која го водеше и школскиот хор.

Богатото педагошко искуство, големата музичка култура и активниот однос код животот г-жа Живка је дарувал и со бројни признанија и награди се до нејзината заслужена пензија. Меѓутоа таа не мирува. Нашата Живка е незаменлива велат не само членовите на хорот туку и бројните пријатели на оваа вокална група која започнува да жнее плодови.

Како стручен водител и диригент на мешовитата пеачка група "Распеана Македонија" дава значаен придонес во работа и афирмацијата на групата и МКД "Крсте Мисирков". За својата љубов кон музиката г-жа Живка Иванец вели:

- "Македонската староградска песна ми лежи на срце од најраната младост. Со музиката стручно работам веќе 32 години, но не мирувам и со неа ќе живеам и понатаму бидејќи таа го облагородува секој човек. Затоа и се прифатив да работам со музичката група "Распеана Македонија" бидејќи сите ние сакаме да ја негуваме староградската македонска народна песна".

С. ТЕЖАК

С. БАНЕВА

Ль. СТЕФАНОВСКА

Л. ПРЕВОЛШЕК

Ж. СТАНЗЛ

Р. и Е. ПРАВИШИК

Н. БАНЕВА

М. ПЕНЕЗИК

М. БУЛАТОВСКА

МАГДАЛЕНА БУЛАТОВСКА

Родена штипјанка која од детство пее и со гордост нагласува дека нејзиниот хор "Ванчо Пркев" учествувал не само на разини меѓуградски нетпревари туку и пеела во црквениот хор. Со голема љубов кон музиката имав прилика да бидам у музички подготвувана од познатиот музички педагог русинот Сергеј во Штип, така што имав можност да пеам и оперски арии. Во Загреб дојдов да студирам, се мажив и останав.

Мојата љубов кон песната и дружењето ме доведе и во музичката група "Распеана Македонија" при МКД "Крсте Мисирков". Работата во друштвото и пеачката група ме исполнува со гордост бидејќи можемо со песна да ги негуваме патриостките чувства и љубовита и разбирањето меѓу луѓето не само овде во Хрватска, туку насекаде вели, Магдалена.

РУЖИЦА И ЕДУАРД ПАВИШИК

Меѓу члановите на музичката група "Распеана Македонија" се наоѓа и ретката двојка Ружица и Едуард Павишик. Ружица е родена во Босанска Посавина и како дете дошла и одрасла во Загреб, дотека Едуард е од Хрватска Костајница и исто така од мал во Загреб.

Ружица и Едуард се познаваат уште како деца а и песната била таа што ги зближила и повзела во брачната заедница во која се веќе 24 г. Родители се на шест деца од кои сите или пеат или свират, што би се рекло вистинска музичка фамилија.

"Македонскиот народен мелос одсекогаш заземаше посебно место во нашите срца, вели Ружица, се разбира заради својата убавина. Дома често пееме или со децата или во дует, па можеби и затоа соседите велат, тоа се оние што пеат со моуге деца. Членови сме на црковни от хор во својата жупа Духа Светога на Јарун, а во Заедницата на Македонците дојдовме најпрвин да чуеме убави песни а потоа и се зачленивме со сите обврски и задолженија иако морам да кажем како големо семејство имаме многу обврски и задолженија. Верувам дека присуството на два Хрвата, ќе помогне македонските народни песни да бидат уште побаво изведувани, уште побогата музичката група и се разбира попозната. Бидејќи таа музика што је исполнува душата, го закрепнува целото битие на човекот, создадено да се радува, весели и пее. Македонскиде народни песни се навистина тие што го отвораат правиот пат кон задоволството. Ние сакаме само да придонесеме уште едно зрно кон таа убавина, вели Ружица а Едуард само потврдува со главата.

ЉИЉАНА СТЕФАНОВСКА

Родена во Струмица од мајка струмичанка и татко битолчанец. Одраснала во Скопје каде што завршила класична гимназија и пеела во школскиот хор. Две сезони пеела и во познатиот загребски хор "Јожа Влаховик" - Каменита врата кај маестро Емил Косето.

Љубовита кон родната грутка и македонскиот мелос ја довела и во музичката група "Распеана Македонија". Љиљана исто така необично сака и рецитира македонска поезија од познати македонски поети, а посебно песни од Кочо Рацин.

НАТАША БАНЕВА

Родена е во Скопје каде што долги години ја минала својата младост а од неодамна живее и

работи во Загреб. По доѓањето во Загреб откако дознала дека постои Заедница на Македонците, веденаш се вклучува во МКД "Крсте Мисирков" однос но музичката група "Распеана Македонија". На срце ми лежи македонска та песна - вели Наташа, и затоа сакам да је негувам со љубов!

СУЗАНА БАНЕВА

Сузана Банева од неодамна е заедно со својата сестра Наташа жителка на Загреб и со најголемо задоволство се вклучила во работата и да луванјето на музичката група "Распеана Македонија". Негувајќи ја убавата македонска народна песна желба и е низ музиката и песната уште повеќе да се зближат Македонците од цела Хрватска како Македонија и Хрватска.

МИЛИЦА ПЕНЕЗИК

Милица Пенезик е родена во Тетово под падините на убавата Шара, а одамна живее и работи во Загреб како наставничка. Уште од најраното детство пее, соло и како членка на познатото АКУД "Мирче Ацев" во Скопје. Љубовта кон песната а посебно кон македонската песна, како и желбата за дружење, ја довела во музичката група "Распеана Македонија".

ЖАНА СТАНЗЛ

Родена скопјанка од скопско семејство Жана долги години живее во Загреб. Заљубена е во песната, играта, глумата и убавиот стих. Сите тие љубови ги носи со себеси насекаде и тие се најзина кфалификација и препознатливост, вели таа.

Од секога сум била расположена за игра и песна, за разговор и дружење. Така дојдов и се зачленив и во музичката група "Распената Македонија" од нејзиновото оснивање. Мајка сум три деца и варботена но секогаш наоѓам време и за дружење. Македонија не е никога далеку кога е срцето големо. Зато мислим дека секој треба да знае дека љубовта нема граници бидејќи вистината е мислата "Татковино в срце те носам".

ЛИЉАНА ПРЕВОЛШЕК

Кратовчанка која од детство пее и се гордее што пеела во КУД "В. Пазаванска" и со нив жнее-ла победи на хорските натпревари низ Македонија. Подолго живее со семејството а за своето учество вели: "Сега сум навистина среќна што се вратив во музичкиот живот и што пеам во првата музичка група во Загреб која ја негува македонската песна и на достоинствен начин ја прикажува нашата култура" тоа е "Распеана Македонија" при МКД "Крсте Мисирков" во Загреб.

СТОЈАНКА ТЕЖАК

Нежната и возбудлива природа уште во родниот Прилеп ја дарувала со љубов кон песната, а посебно кон песната од родниот крај. Во овој хор е од неговите први почетоци, да не кажеме пелени. Љубовата кон песната, кон дружењето го крепи нејзиниот жив и динамичен ентузијазам со единствена желба да одржат еден ден концерт и во својата древна татковина Македонија! Ги држиме палците оваа нејзина и наша желба да се оствари што поскоро!

ТРИЕСЕТ ГОДИНИ ОД ВОЗОБНОВУВАЊЕТО НА
АВТОКЕФАЛНОСТА

—свечена беседа—

Македонската Православна Црква е полна со љубов кон сите сестрински православни цркви. Веруваме дека и нивната љубов кон нас не е згасната. Се надеваме дека со Божја помош сестринските православни цркви во догледно време ќе излезат од обрачот на гордото себелубие и ќе се прегрнат со нас православните Македонци во духот на љубовта што им ја наложува Евангелието Божје и светата православна вера.

Имајќи го предвид с'е она што до сега е постигнато, во Македонската Православна Црква, со право прославуваме и се радуваме, но свесни сме и за тоа дека, иако е постигнато многу сепак остануваат важни задачи кои ни престојат во идниот период.

И на крајот, уште еднаш потврдуваме дека нашата Света Црква секогаш верно и сеоддано му служела, пред с'е на Бога, а потоа и ќе му служи на својот благочестив и христољубив народ во името на светите евангелски идеали и патриотски завети. Таа никогаш не се одделила и нема да се оддели од духовните потреби на македонскиот народ. Токму затоа Македонската Православна Црква и денес достоинствено го бара и си го зазема своето место во сите сфери од современиот живот на својот народ - на својот верник. Со своето присуство Црквата му го подигнува духот и му ги пази вредностите на овој народ.

Таа ги поткрепува силите на луѓето кои со својот себежртвен подвиг работат за доброто на Црквата и на Татковината, за да засветлат како сјајни ѕвезди над овој народ, над оваа Црква и над оваа македонска земја.

Да бидат вечни и благословени Македонската Православна Црква и македонската држава! Да биде благословен и вечен македонскиот православен народ!

Почит, слава и чест на сите богослужители и народослужители, и на сите градители на црквоното и народното битие, а над с'е слава Тебе Господи, Кој Си ни ја покажал светлината.

Слава и Благодарност на Бога за сите добрини!

Да ни е честит јубилејот!
Бог да Ве благослови!

Охрид, лето Господово 1997, 19. јули
Св. Софија, катедрален Храм

Македонската Православна Црква, Македонија и Македонците во древниот Охрид столицата на Охридската Архиепископија и духовниот зденец на Светиклиментовата христијанска Црква на 18 и 19 јули годинава достоинствено и гордо ја одбележија 30 годишнината од возобновувањето на Охридската Архиепископија во лицето на М П Ц.

Свечаното одбележување на овој чин започна со утрешната молитва на Н. Б. Г.Г. Михаил Архиепископ Охридски и Македонски во древниот храм Св. Климент Охридски каде што меѓу бројните верници гости и почитувачи на МПЦ дојде и г. Крсте Црвенковски придружуван од својата ќерка Ема.

На "Трpezата на Љубовта" приредена во Манастирот Св. Наум Охридски, Н. Б. Г.Г. Михаил Архиепископ Охридски и

Македонски благословувајќи ја трpezата одржа молебна беседа на која му возврати надбискупот скопско призренски Др Јоаким Хербут, а здравици одржаа министерот за иселеништво Владо Наумовски и претседателот на Градскиот совет на Охрид Љубен Арнаудов, при што од името на Св. Злата Мегленска здравица одржа членот на УО Огнен Бојациски.

Медијското следење на овој своевиден јубилеј за жал не беше на пригоден ниво со адекватно истакнување на значењето за духовниот развој, крепост и опстојување на македонскиот народ во лицето на МПЦ како и нејзините дострели во развојот на екуменскиот дијалог и разбирање што го дава не само во регионот туку и воопшто во светот.

Duhovna obnova svećenika

Makedonski katolički svećenici zajedno sa svojim biskupom Joakimom Herbutom održali su godišnje duhovne vježbe od 27. do 29. listopada u župnom centru u Strumici. Duhovne vježbe predvodio je don Živko Kustić. Sudjelovalo je 8 svećenika istočnog i dva zapadnog obreda. U Makedoniji ima oko šest tisuća ka-

toličkih Makedonaca - svi istočnog obreda - i isto toliko katolika zapadnog obreda koji su uglavnom doseljeni Hrvati i Albanci. U novije doba među katoličkim Makedoncima bujaju duhovna zvanja. Na šeststo vjernika imaju po jednog svećenika, a na trista vjernika po jednu časnu sestru.

OHRID

Katolici u pravoslavnoj crkvi

Neobično je, barem za naše prostore, da se katolici skupljaju u pravoslavnoj crkvi na misu. Koliko je poznato, to je jedinstven slučaj da su pravoslavni posudili katolicima svoju crkvu, dok su katolici češće posuđivali svoje crkve pravoslavnicima i u povijesti i sada. Dogadalo se da su pravoslavni neke katoličke crkve i otuđili, međutim da bi posudili svoje crkve katolicima, još se nije dogodilo. Najnoviji slučaj kad su hrvatski katolici posudili pravoslavnicima Makedoncima svoje crkve u Zagrebu i Splitu izazvao je i obrnuti proces pa je Makedonska Pravoslavna Crkva posudila svoju crkvu sv. Nikole u Ohridu katolicima na upotrebu, dok se ne sagradi nova katolička crkva koja je već u gradnji.

Znajući da je to kuća Očeva, katolici u Ohridu, na čelu sa svojim župnikom o. Petrom Taševim, re-

doavno se sakupljaju svake nedjelje i blagdana na svoju misu u pravoslavnoj crkvi bez kompleksa na svom obredu i jeziku. I skopsko-prizrenski biskup Joakim Herbut redovito posuđuje svoju katedralu u Skoplju anglikancima i protestantima za njihovo bogoslužje. Tako kršćani u Makedoniji dokazuju da, iako nisu iz jednog naroda ni vjere ni obreda, ipak mogu biti braća i pomagati si uzajamno jedni drugima, što je izričita volja Kristova.

Inače, gradnja katoličke crkve u Ohridu, za koju je temeljni kamen blagoslovio kardinal Echeagaray iz Vatikana, uz prisustvo nuncija Farhata, nadbiskupa Perka, i biskupa Sopijsa, ordinarija Herbuta, makedonskih vlasti i diplomatskih predstavnika, dobro napreduje i mogla bi iduće godine biti blagoslovljena.

Joakim Dudaš

Ксенија Лазарева-Јурановиќ

Од повеќето понудени песни објавуваме две "Сети се" и "Песна за езерото" од нашата сонародничка Ксенија која живее со семејството во Сплит. Таа е особено вљубена во поетското творештво, и како што самата нагласува со поезијата се дружи уште од најраната младост во Куманово и Македонија. Активно учествува во бројни поетски културно уметнички манифестации рецитирајќи своја поезија.

Г-жа Ксенија Лазарева-Јурановиќ особено е активна во македонските асоцијации во Сплит, давајќи и свој придонес во афирмација на македонскиот језик и творештво во дијаспората.

"СЕТИ СЕ"

Сети се ако си сама
во предел без исток и запад
ако си мајка на невини деца
и ако срцето за нив те боли.

Сети се,
ако секавањето те служи
ако снага имаш за живот
и името исто го носиш
на твојата земја сакана.

Сети се,
на убавото што иде
и ако можеш тргни по него
на патинка од некаков пат,
сети се. . .

"ПЕСНА ЗА ЕЗЕРОТО"

Ова езеро е сино огледало
во кое се огледуваме,
Езеро е сина постела,
каде навечер ме бакнуваш.

Ова езеро е солза.
Езеро е збир од бисери,
и говор во песнава моја.

Езерото е недоречена песна,
неиспеана за сите времиња,
песна најубава,
во грло на птица.

Езерото е единствена слика
на бранови што играат
во ноќта,
со нашите тела изгубени
во пена.

Дење е сонце во вода и
песок,
каде што треперат нашите сенки.

МКД "Илинден" Ријека:

РАЗНОВИДНИ ЛЕТНИ АКТИВНОСТИ

Нашето Друштво има ретка можност да располага со сопствени клубски простории што овозможува и разни активности. Така Клубот работи два пати во неделата, в сабота од 16 до 21 ч. и в недела од 10. до 14 ч. а во другите денови доколку има редовно планирани активности да доаѓаат во Клубот, а особено заради изложбата на нашиот Др. Никола Гроздановски-Коле.

Меѓу најредовните активности во Клубот се секако играњето шах, табланет, потоа средби и разговори за разни теми и актуелности а и за она што треба да се испланира како активност. Во Клубот си сила виме родендени, имендени, и разни пригодни средбени се одржавуваат а најинтересени се средбе со нашинци откако ќе се вратат од Македонија и раскажуваат за разни нешта. Нашите домаќинки знаат често пати да не изненадат со понекоја посластица или убава понада.

Клубот е и место каде што договораме кому треба да му се помогне на болните.

Во Клубот годинава ги обележивме и Св. Илија, Голема Богородица, 8 септември и сл.

Сите овие активности овозможува Клубот да се афирмира како пријатно и домаќинско катче, место за дијалог и средби, за убав помин што ни користи на сите нас. Зато и ги каниме и другите сонародници да дојдат и тие во нашиот Клуб.

Владо Настески

гостидите имаат можност да се насладат и со по некој убаво приготвен македонски кулинарски специјалитет.

В. Настески

МКД "ИЛИНДЕН" ВО САМОБОР

Во рамките на редовната програма за соработка со нашите сонародници во другите клубови и Друштва низ Хрватска, за Илинден годинава во Самобор на традиционалниот Илинденски Пикник, присуствуваше и група наши чланови.

Од Ријека со еден автобус педесетина членови на напето Друштво, што го носи името на најголемиот датум во историјата на Македонија и Македонците, тргна кон Самобор каде што учествуваа на овај заеднички празник, веселба и дружење.

За нашите чланови ова беше голема радост и веселба, не само затоа што многумина беа за прв пат во Самобор, туку што минаа еден прекрасен ден со песна, оро и игра заедно со нашите сонародници не само од Загреб и околината туку и од други делови на Хрватска кои дојдоа тука. Зато им благодариме на домаќините, на музичката група Мечкин Камен, на Самоборчани и нивното Поглаварство за убавите мигови.

Сметаме дека и во иднина треба да има вакви средби.

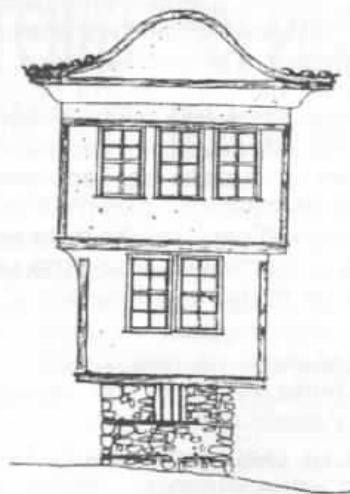
В.Н

ОДБЕЛЕЖЕН ДЕНОТ НА ДРЖАВНОСТА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Во клубот на МКД "Илинден" на 8 септември о.г. одбележен е Денот на државноста на Република Македонија. За значењето на овај ден во истористкиот развој на македонската држава и борба за самостојност на македонскиот народ зборуваше председателот на Друштвото г. Илија Христовулов, а испратена е поздравна телеграма и до Председателот на Македонија г. Киро Глигоров.

Благодарејќи на нашите домаќинки и активности одржана е пригодна програма при што

ПОЕТСКИ МОСТОВИ

Не е лесно да се искажат впечатоците од една сакана и доживеана емотивна средба со тајковината а особено од познатата поетска манифестација "Струшките вечери на поезијата". Струга секогаш ја доживувам поинаку, така и овој пат кога на 28 август пристигнав во хотелот "Дрим" каде што веднаш ја почувствував бојата на поезијата низ бројните средби со македонски и странски поети и учесници на овој редок поетски фестивал. По конференцијата за печатот на овогодешниот добитник на Струшкиот Венец, г. Адонис, имав средба со познатата македонска поетеса г-жа Ката Мисиркова-Руменова, која беше председателка на жири Комисијата за доделување на познатата награда "Грамота" - што се доделува на поединци за творештво во дијаспората. Со неа имав богати разговори за патиштата на творештвото и негувањето на мајчиниот збор.

Покрај бројните протоколарни средби, што се вообичаени во вакви прилики, силен впечаток ми остави палењето на фестивалскиот огон како и интерпретацијата на песната "Т га за југ" со која традиционално се отвара оваа меѓународна фестивалска приредба.

Во "Домот на Поезијата" присуствував на поетските разговори "Поетски меридијани" каде што воведно зборуваше познатиот македонски поет и преведувач г. Паскал Гилевски, претседател на Советот на СВП. Мојата придружничка Ката Мисиркова Руменова постојано ме запознаваше со бројни учесници: Костадинка Георгиевска, Саво Костадиновски од Германија, Бранко Наумовски од Австралија - добитник на овогодешното признание "Грамота". За сите нас посебно одушевување представуваше вечерта на современата поезија на Република Кореа.

Езерската шир и шумот на Црни Дрим и дадоа посебна убавина на полноќната поетска ноќ "Стихови до Бели Мугри" на која најстапија најголем број од учесниците на СВП.

Поезијата ги обединува луѓето, таа е една независна од националноста, верувањата, и гра-

ниците. Поезијата е смисол на отварањето, таа е единствен дом за пречекување на другите.

"Македонска литература во светот", попладне исполнето со промоции на книги на македонски поети, големо богатство, следи врачување на наградата "Иселеничка грамота", врачување на наградата "Нова Македонија", и конечно моите бескрајно очекувани "пет" минути. Представување на македонските поети во дијаспората. Во овој поетски агол се представувам со својата поезија, песни од збирката која е пред излегување "Мојот пат". Оличен пријем од присутните писатели, љубители на поетскиот збор, а мене ми се чини дека тие се позадоволни од мене самата.

По завршетокот следи разговор за поетското творештво на писателите иселеници, на кои главен збор за честитка зема г-динот Ѓорѓи Тоновски, претседател на МИМ, а потоа и најугледните македонски писатели: Гане Тодоровски, Матеја Матевски а и многу други реномирани писатели.

Охрид, катедрална црква св. Софија. Бескрајно достоинствено божје место каде поетите на врвот од прстите доаѓаат да бидат присутни на такнаречната вечер "Портрет на Адонис". Овај поет со неполни дваесет години само неколку објавени песни, господинот Али Ахмед Саид Фабер, го зема своето поетско име АДОНИС. Идниот поет ќе настави да пишува поезија учејќи од богатиот речник на природата и од напишаниот законик на патријархалната рурална средина.

Воведен збор оваа вечер кажува Владо Урошевиќ, а г-динот Адонис раскажува за себе, својот живот, творештвото и патот до венецот који го втемели со засадувањето на дрвото во паркот каде растат сите поетски дрвца. За овај поет (некој во Струга го нарече "бог" на денешната поезија), Сиријец по раѓање, Либанец по држављанство, Арап по генетска припадност, а Европејец по образование, ги брише границите измеѓу културите и цивилизацијите во светот поврзан со безброј нишки блиски по својата содржина и насоченост.

Нокта на младите поети од светот. Фасцинантни стихови тука има поезија бунтовна, љубовна, еротска, космополитанска, авангардна и каква се не нова поезија. Овде се присутни големи нади за иднината на поезијата, ги вложувам сите нади во нив, нека настават така да пишува-

Во своето инспиративно излагање архиепископот г.г. Михаил рече: "Монографијата 'Партениј Зографски-епископ Пољански' претставува драгоцен придонес во зборатувањето на македонската црква и национална историографија и литература. Авторот на ова дело, братот г. Костадин Кајдамов, со своето долгогодишно истражување на животот и делото на значајниот духовен великодостојник, преродбеник и народен трибун Партениј Зографски, успеал да сочини едно мошне важно дело за Пољански епископ Партениј кој, со својата неуморна духовно-црковна и просветно-образовна дејност, засекогаш се вградил во црковната и културната историја на македонскиот народ. Затоа, со право се вели дека во борбата за обновувањето на Охридската архиепископија во лицето на Македонската православна црква, епископот Партениј се збројува меѓу првите духовни и црковни водачи, а со тоа станува една од централните личности во македонската национална и културна преродба во минатиот век."

Монографијата "Партениј Зографски-епископ Пољански" представува обеман стручно-научен прилог кон осветлувањето на животот и дејноста на галичанецот Павле В. Тризлоски, истакнат македонски препородбеник и прв епископ Македонец по укинувањето на Охридската архиепископија во 1767 г. Тоа е дело за човекот кој во минатиот век се борел за отстранување на грчкиот и воведување на црквенословенскиот јазик во богослужбите, а македонскиот народен јазик во училиштата. Тој е, исто така, епископ кој бара прераснување на Пољанската епархија во ранг на митрополија. Трудот претставува општо видување во животот и делото на Партениј во кој на популарен начин да ја претстави мисионерската, христијанската, книжевната, преведувачката и другата дејност на овој македонски духовен великодостојник, национално-културен деец, истакнат преродбеник и филолог.

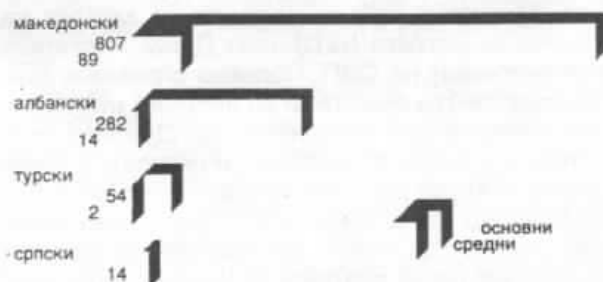
Во делото се вградени значајни документи, записи, паметници, преписки, илустрации, факсимили и други индиректни податоци, како и архивски материјали, од времето во кое живеел, работел и творел првиот Пољански епископ од македонско потекло. Притоа, авторот К. Кајдамов во komponирањето и во обликувањето на монографијата, користел обемна и разновидна литература, како од домашни, така и од странски автори.

Во книгата епископот Партениј е претставен како висок духовник: архимандрит, епископ, митрополит, просветител, вероучител, професор, педагог, потоа како книгописец, филолог, историчар, преведувач, општественик, народен будител и водач, фолклорист, собирач и публикатор на народни умотворби. Тој бил и голем поборник за демократизација на Светата Црква и за реформа на училишниот систем на просторот на Пољанската епархија и пошироко, во Македонија.

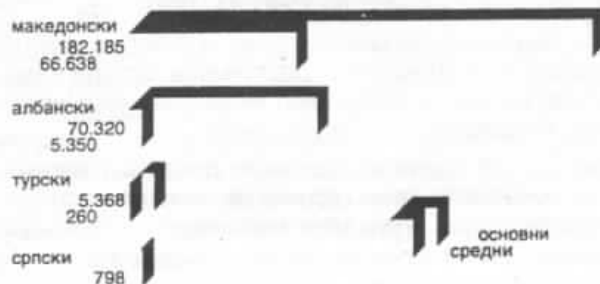
Славе Ноголовски-Катин

БРОЈ НА ОСНОВНИ И СРЕДНИ УЧИЛИШТА според настапниот јазик

БРОЈ НА УЧЕНИЦИ ВО ОСНОВНИТЕ И СРЕДНИТЕ УЧИЛИШТА според настапниот јазик

Од вкупниот број на студенти 24.998 се Македонци, 764 Албанци, 167 Турци, 9 Роми, 97 Власи, 453 Срби, 852 други.

(Податоците се од учебната 1994/95 година, според Заводот за статистика.)

Во рамките на летните активности на Матицата на иселениците од Македонија и годинава се одржа традиционалната манифестација – Средба на новинарите од дијаспората. Овојпат наши гости беа главните уредници на три гласила од Европа: Огнен Бојаџиски од „Македонски глас“ – Загреб (Хрватска), Јан Пирински од „Народна волја“ – Благовград и Трајан Пасоис од „Зора“ – С’ботско (Грција). Станува збор за весници наменети пред сè за Македонците кои живеат во тие земји и преку кои се афирмира и негува нивно национално чувство и битие.

Матицата на иселениците од Македонија како домаќин на оваа средба се погрижи на гостите – новинари да им обезбеди неколку работни посети и тоа во: Секретаријатот за информации во Владата на РМ, Македонската радио-телевизија – радио Билјана (специјализирана програма за странство), редакцијата „Вечер“, печатницата на НИП „Нова Македонија“, редакцијата на „Битолски весник“ и редакцијата

Срдечно добредојде на новинарите од дијаспората им посака и претседателот на Матицата на иселениците од Македонија Горѓи Тоновски

на медалот, а другата е уште позначајна, особено за нас, кои сè уште мошне макотрпно се трудиме гласилата за Македонците во Пиринскиот и Егејскиот дел на Македонија да егзистираат. Затоа секоја нова можност за соработка, помош и поддршка, се мошне значајни за нас, дотолку повеќе што за време на одржувањето на оваа манифестација се среќаваме и запознаваме со видни Македонци од речиси целиот свет и големи патриоти кои имаат полно разбирање за она што ние го правиме во земјите каде што живееме“, – вели Трајан Пасоис. „Сите средби и разговори беа мошне корисни за нас. Во моментот не би можел да издвојам ниту една посебно, бидејќи тие беа специфични и важни само за себе, а пред сè корисни за што пообјективно информирање на нашите гласила. Сметам дека традицијата на одржување на вакви средби треба да продолжи и натаму бидејќи од нив голема полза имаат редакциите од каде што доаѓаме, а со тоа и нашите читатели. Дотолку повеќе што ние како поединци не би можеле да оствариме во целост такви контакти при нашето доаѓање во Република Македонија – ни рече на разделбата Јан Пирински.

СРЕДБА НА НОВИНАРИТЕ ОД ДИЈАСПОРАТА

Л. Неделковска

на списанието „Македонија“ како и Здружението на новинарите на Македонија. Овие средби и разговори имаа за цел гостите – новинари да го искажат своето лично гледање за значењето на информативните гласила во тие средини, а воедно ја искористија укажаната можност за конкретна соработка со одделни информативни куќи, како и нивно опслужување со неопходниот информативен материјал од Република Македонија.

А за тоа какви се впечатоците и ефектите од одржувањето на оваа манифестација, најдобро говорат нивните исказувања:

– Пред сè задоволство е да се биде во татковината, дотолку повеќе кога станува збор за дружење со колеги-новинари со кои секогаш има што да си кажеме, да размениме корисни информации и искуства. Сметам дека иваа иницијатива на Матицата на иселениците што е за поздравување, не треба да биде осамена, туку во организацијата треба да се вклучат и други институции, како на пример Секретаријатот за информации, Здружението на новинарите па и некои новинарски куќи. Грижата за нас, новинарите од дијаспората, не треба да биде прелупштена само на Матицата, туку и на државата, бидејќи ние сме оние кои во тие туѓи средини го негуваме и афирмираме македонскиот јазик и националното чувство на раселените Македонци, – ни рече Огнен Бојаџиски.

Видно задоволни од годишната средба на новинарите бев Трајан Пасоис и Јан Пирински, дотолку повеќе што за нив ова беше можност по вторпат да учествуваат на неа. „Ова е ретка можност за запознавање и искрено другарување меѓу нас новинарите. Но тоа е само едната страна

Во Секретаријатот за информации во Владата на РМ беа примени од помошник-секретарот Мира Јанковска

Новинарите имаа можност да разменат мислења и искуства со колегите и од Македонското радио – радио „Билјана“, Благоја Стоилковски и Марко Арсовски

РАЦИНОВ ДЕН

- Венец и свежо цвеќе пред бистата на Кочо Рацин положија г. Сервет Авизу, амбасадор на Република Македонија во Хрватска и најмладите
- Во Народното Свеучилиште одржана приредба во спомен на Рацин со богата културно-уметничка програма и отворена изложба на Кирил Винокиќ - Вики

Ноемврскиот студеникав и дождлив ден во убавиот Самобор (28. 11. 97.) ги собра Македонците од Загреб и околината како и сите љубители на поетскиот збор на традиционалниот Рацинов Ден. Како што е познато во ноември 1939 г. во печатницата на Драгутин Шпулер беа отпечатени здогледувајќи го светлото на денот песните на Коста Рацин "Бели Мугри", прва збирка песни на македонски јазик во едно тмурно и налудничаво време. По тој повод Заедницата на Македонците во Република Хрватска веќе петта година традиционално го одбележува овој ден како Рацинов Ден.

Пред бистата на големиот македонски поет венец и свежо цвеќе положија г. Сервет Авизу, амбасадор на Република Македонија со најмладите членови на МКД "Крсте Мисирков" од Загреб, а потоа во "Народното Свеучилиште" во Самобор беше одржана приредба со богата културно-уметничка програма. Во името на службено спречениот покровител г. Младен Чутура, прочелник на Уредот за култура на Градското Поглаварство на град Загреб, манифестацијата ја отвори неговиот представник г. Жагар истакнувајќи дека Рацин и неговото творештво представуваат духовен и уметнички мост помеѓу двата народа и двете култури.

Претседателот на МКД "Крсте Мисирков" поздравувајќи ги сонародниците и гостите нагласи дека Рацин со своето творештво и

"Белите Мугри" представува датум во македонското постоење и траење, заблагодарувајќи му при тоа на Градското Поглаварство на Самобор што ја овозможува и подржува оваа манифестација.

Во мошне богатата културно уметничка програма учествуваа Ирена Кафкалеска, мецосопран, во придружба на Даниела Петриќ - клавир, а стихови на Кочо Рацин рецитираа Лиљана Стефановска и Ивица Кунеј кои беа и водители на програмата. Посебен впечаток предизвикаа добро подготвената музичка мешовита група "Распеана Македонија" под диригентство на г-жа Живка Иванец (со осоебено подготвен избор на македонски народни песни) како и музичката инструментална група "Т'га за југ" со високо презентираното изведување на повеќе музички интерпретации на македонски народни песни. На-

јавениот гостин од Македонија Др Венко Андоновски, за жал откажа во последен момент така што за "Рацин - мост на хрватската и македонска поетска реч" пригодно зборуваше Огнен Бојаџиски, професор.

Меѓу гостите на оваа приредба беа претседателот на Хрватско-македонско друштво, Др Борислав Павловски и претседателот на МПЦО "Св. Злата Мегленска" инг. Томислав Зојчески.

Во рамките на Рациновиот Ден беше отворена и мошне симболичната изложба "Коњи" на познатиот и афирмиран сликар Кирил Винокиќ - Вики при што посебен шарм дадоа учениците на Музичкото училиште "Фердо Ливадиќ" од Самобор со изведба на повеќе дела од руски автори.

Секако треба да се истакне дека годинава организатор и водител на програмата за Рациновиот ден беше за прв пат МКД "Крсте Мисирков" од Загреб, што зборува дека ова Друштво во своето двегодишно постоење и делување успешно ги совлада првите стапки во уште поангажираното собирање и негување на културниот идентитет на Македонците во Загреб кои ги има најмногу во Република Хрватска.

6.0.

Фото: НИКОЛА ЦЕТИНА

Секцијата за везење "Везилка" при МКД "Крсте Мисирков" приреди прва изложба на своите членки Анка Рабузин, стручен водител, Елена Висковиќ, Нада Боршак и Силвана Петковска

Kiril Vinokić - Viki

Rođen je u Skopju 1927. godine (Makedonija). Završio je u Beogradu (SR Jugoslavija) Dramske studije i visoku filmsku školu, preteča Akademije.

Od 1963. godine stalno je nastanje u Zagrebu gdje i dans živi i radi. Likovnom djelatnošću bavi se već blizu pet desetljeća, još za vrijeme školovanja.

U kazalištima i na filmu bavio se scenografijom, ilustracijama u novinama i u izdavaštvu, te i publicističkim radom. Dizajnom i projektiranjem (opremom, namještajem i interijerom) bavio se u nekoliko gospodarskih poduzeća. Projektirao i patentirao "teleskopske tribine" za polivalentne sportske dvorane, te estradne prostore.

Vinokićevo kapitalno slikarstvo je zadiranje u srž ekologije, te slikarstvom okrenutog suvremenim zbivanjima. Radi slike velikih formata (galerijskih), koje asociraju na meksičke murale ili na makedonske srednjevjekovne freske, slika u maniri angažiranog nadrealizma, oslikavajući našu epohu, ponekad ekološkom, tehnološkom, nuklearnom i socijalnom zagađenošću.

Bavi se u nekoliko grafičkih tehnika, kompozicijama, te je izdao nekoliko mapa na temu Ljubav konja, Svadba konja, Ljubav na prvi pogled. Geometrijske apstrakcije su mu na temu Jing i Jang.

Stan, atelier i galerija nalaze se na adresi:

H. Macanovića 19/V, Jarun

10000 Zagreb, Republika Hrvatska

tel.(01) 33 23 72

DANI MAKEDONSKOJE KULTURE U ISTRI:

DR. KRAMARIĆ O MAKEDONSKOJ KNJIŽEVNOSTI - DR. DUKOVSKI O MIGRACIJAMA MAKEDONACA U ISTRU

Zbog identičnosti mentalnih sklopova ruralnog svijeta pripadnici makedonske nacije brže su se prilagodili na istarskom selu, a kao povoljan čimbenik izdvaja se i nesvjesna glagoljaška i staroslavenska srodnost. Po popisu iz 1991. u Istri je stalni boravak imalo 1.128 ljudi koji su rođeni u Makedoniji, a što ne znači i Makedonaca (Albanci Romi). Za materinji makedonski jezik u općini Buje izjasnilo se 32, u Buzetu 5, Labinu 23, Pazinu 15, Poreču 57, Puli 328 te Rovinj 28, odnosno ukupno 488 Makedonaca

PULA - U sklopu »Dana makedonske kulture u Istri«, tradicionalne manifestacije koja se drugu godinom zaredom održava u Puli, prekjučer je u čitaonici Sveučilišne knjižnice u Puli dr. Đarko Dukovski održao izlaganje o migracijama Makedonaca u Istru polovicom 20. stoljeća.

Makedonci ponajprije kao pojedinci, iako ima slučajeva i obiteljske migracije, nastanjuju Istru u poratnom razdoblju prije svega kao ekonomski migranti, a potom i kao državni službenici. Potonji, kazao je dr. Dukovski, u Istru ne dolaze svojom voljom, već po zahtjevima državne službe. U Istri se susreću samo s jednim problemom - problemom komunikacije, odnosno jezika. Dukovski je među ostalim iznio tezu da u istarskim gradovima socijalizacija Makedonaca teče sporije, budući da je njihov krug ljudi ograničen na ljude sličnog statusa došljaka.

Zbog identičnosti mentalnih sklopova ruralnog svijeta, s druge strane, pripadnici makedonske nacije brže su se prilagodili na istarskom selu, a Dukovski kao povoljan čimbenik prilagodbe izdvaja i nesvjesnu glagoljašku i staroslavensku srod-

nost. Prema popisu iz 1991. godine u Istri je stalni boravak imalo 1.128 ljudi koji su rođeni u Makedoniji, a što ne znači i Makedonaca (Albanci Romi). Za materinji makedonski jezik u općini Buje izjasnilo se 32, u Buzetu 5, Labinu 23, Pazinu 15, Poreču 57, Puli 328 te Rovinj 28, odnosno ukupno 488 Makedonaca.

Predavanju je prethodilo otvaranje izložbe starih zemljopisnih karata Makedonije. Predstavljajući ovu, po obimu skromnu, ali ne i manje vrijednu izložbu povijesnih, političkih i etničkih zemljovida Makedonije od sredine 16. do kraja šezdesetih godina 20. stoljeća, dr. Dukovski je među ostalim kazao da je zemljovid nezamjenjivo duhovno otkriće te nije mi svjedok općeg samospoznavanja čovjeka i njegova mjesta u složenim i stalno izmjenjivim civilizacijskim strukturama.

- Riječ je o kombiniranoj izložbi s reprodukcijama, faksimilima i starijim izdanjima koje posjeduje pulska Sveučilišna knjižnica, a tu su i dvije knjige: prikazi Ptolomejevih karata te čuvena Peutingerova karta između 4. i 6. stoljeća. Prezentirane su i karte Mercatora iz 16., zatim Laurenbergija iz 17. te

Reilja iz 18. stoljeća, sve do suvremenih zemljovida iz prve polovice 20. stoljeća, rekao je Aldo Kliman, vlasnik privatne zbirke iz koje je većina prezentiranih izložaka.

Dani makedonske kulture započeli su u uotrak predavanjem dr. Zlatka Kramarića o aktualnim tokovima u suvremenoj makedonskoj književnosti, održanom u velikoj dvorani pulskog Pedagoškog fakulteta. Čast da otvori ovu manifestaciju pripala je osječkom doktoru makedonistike i predavaču na osječkom Pedagoškom fakultetu. Na početku svoga izlaganja dr. Kramarić je podsjetio prisutne na tradicionalno dobre veze makedonske i hrvatske književnosti. S jedne strane braća Miladinov, Grigor Prličev u 19. stoljeću, zatim Kočo Racin u 20. stoljeću, te s druge strane August Šenoa, J.J. Strossmayer, koji su pomagali izdavanje djela makedonskih autora u Hrvatskoj.

Kramarić je nadalje istaknuo da je tradicija makedonske narodne poezije i proze bila stožernom točkom makedonske književnosti sve do književne pojave Koče Racinu u 30-tim godinama ovog stoljeća, kada se njegova zbirka »Beli mugri-

tiska upravo u Hrvatskoj, odnosno u Samoboru, njegovom pojavom počinje suvremena makedonska književnost.

Poslije drugog svjetskog rata makedonska književnost bilježi značajan kvalitativan pomak, podsjećajući prisutne na djela Slavka Janevskog, Blažeta Koneškog, Živka Činga. U tom kratkom periodu nakon drugog svjetskog rata artikularana su sva dotadašnja makedonska literarna iskustva, a što je doista velika stvar, budući da je za takvo što ostalim narodima trebalo više stotina godina, rekao je Kramarić.

Sama činjenica da trenutno u Hrvatskoj postoje tri doktora makedonistike (dr. Kalogjera u Rijeci, dr. Pavloski u Zagrebu te dr. Kramarić u Osijeku), kao i četiri katedre makedonistike u Rijeci, Zadru, Zagrebu i Osijeku, za Zlatka Kramarića predstavlja sjajnu podlogu pri upoznavanju dvaju svijetova, dviju kultura i dva naroda koja, iako nisu susjedska, jesu prijateljska. Usput je akcentirao i slabu prevodilačku aktivnost bez koje je međusobno upoznavanje otežano. Stoga je neophodna pomoć obje države.

Z. ANGELESKI

DANI MAKEDONSKE KULTURE U ISTRI:- POETSKA VEČER S PJESNICIMA
BORISOM BILETIĆEM I DANIELOM NAČINOVIĆEM

ISTARSKI PJESNICI MAKEDONIJI

Kao nastavak kontinuiranog djelovanja makedonskog kulturnog društva »Kočo Racin« na promicanju hrvatske i makedonske kulturne suradnje, jednoipolsatno druženje s istarskim pjesnicima, uz klavirske zvuke makedonskih narodnih pjesama, proteklo je u prezentiranju i upoznavanju s njihovom poezijom, ali i njih samih

PULA - Trećeg dana kulturne manifestacije »Dani makedonske kulture u Istri« održana je poetska večer s Borisom Biletićem i Danielom Načinovićem pod nazivom »Istarski pjesnici Makedoniji«. Kao nastavak kontinuiranog djelovanja makedonskog kulturnog društva »Kočo Racin« na promicanju hrvatske i makedonske kulturne suradnje, jednoipolsatno druženje s istarskim pjesnicima, uz klavirske zvuke makedonskih narodnih pjesama, proteklo je u prezentiranju i upoznavanju s njihovom poezijom, ali i njih samih.

- Nije slučajni izbor naših večerašnjih gostiju, rekla je u uvodnom slovu voditeljica ove pjesničke večeri Violeta Juvan. To nije samo zato što su oni imali izravne kontakte s istaknutim

makedonskim umjetnicima ovdje u Istri, već i zato što su i sami osobno bili u Makedoniji i predstavili se makedonskoj književnoj publici u Skopju i Štipu, a Boris Biletić i na Ohridu te Struškim večerima poezije, istaknuvši da su i Biletić i Načinović postali sastavni dio makedonske kulture samim tim što su neka njihova djela prevedena na makedonski jezik.

Upravo neke od tih pjesma, iz Biletićeve zbirke »Muški vrisak«, koju je na makedonski prevela Jadranka Ristić, te iz Načinovićevih zbirki »Jadranske pjesme« i »Što ima stolar pod jastukom«, u prijevodu Alda Klimana, posjetiteljima u dvorani KUD-a »Matko Brajša Rašan« čitala je Violeta Juvan. U predstavljajući svoje poezije na makedonskom jeziku okušali su se i sami pjesnici, a govorili su i svoje stihove na hrvatskom jeziku, odnosno dijalektu. Tako je Boris Biletić okupljene upoznao s pjesmama iz svoje najnovije zbirke »Radovi na nekropoli«, a Daniel Načinović sa stihovima iz zbirke »Čovika na tin svijtu«.

Govoreći o dojmovima koje su ponijeli sa sobom za njihova boravka u Makedoniji, Biletić je kazao da je stekao

utisak da se na svakom koraku nalazi poneki pjesnik. Između ostaloga naglasio je vrlo dobru organiziranost makedonskih pjesnika, za razliku od njihovih hrvatskih kolega. Daniel Načinović istaknuo je jednostavnost, neposrednost i komunikativnost Makedonaca, zatim, prirodnu aristokraciju koju posjeduju i sasvim obični ljudi koji poeziju tretiraju kao dio života. Radi bolje suradnje na području kulture Boris Biletić, kao glavni urednik »Nove Istre«, te Daniel Načinović, član uredništva, pozvali su makedonske kulturne djelatnike da objavljuju svoje stihove u ovoj za kulturološka pitanja jedinoj publikaciji u Istri.

Pored pripadnika makedonske manjine, štovatelja makedonske kulture, dvojice istarskih pjesnika, na poetskoj večeri »Istarski umjetnici Makedoniji« bili su nazočni i Stjepan Vukušić, Ante Dabo i Rudolf Ujčić iz Društva hrvatskih književnika te kao posebna gošća Violeta Sovkarovska, direktorica i urednica skopskog časopisa »Svet«. Za klavirom i uz interpretaciju narodnih i starogradskih makedonskih melodija bila je Biserka Kufta.

V. KAPELOTO

IDENTIFICIRANJE RATA KAO ISTINITE LJUDSKE TRAGEDIJE

S predstavljanja knjige »Nepobijeđena smrt« Mitka Treneskog

Snimio D. ŠOKČEVIĆ

RIJEKA - U organizaciji Zajednice Makedonaca »Ilinden« Rijeka preksinoć je u dvorani Filodrammatice predstavljen roman prvijenac autora Mitka Treneskog »Nepobijeđena smrt«. Uz autora, knjigu su predstavili Ilija Hristodulov, predsjednik

Zajednice Makedonaca »Ilinden«, Višnja Višnjic Karaković, stručna suradnica Odjela gradske uprave za kulturu Grada Rijeke i lektor knjige, književni osvrt dala je Kim Cuculić, dok je fragmente romana čitala Edita Karadole, prvakinja drame

HNK-a Ivana pl. Zajca.

- Radnja romana temelji se na istinitoj priči iz života, likovi su, naravno promijenjeni i svaka sličnost s pojedinih situacijama je slučajna, jer se ni sve životne činjenice nisu mogle provje-

riti... Sve strahote koje ovdje sudbina i život, zapravo rat, ispisuju, psihičke i fizičke tragedije i gotovo nezamislive situacije teško će se i nakon nekoliko generacija zaboraviti. Ovo što se zbiva smješteno je na samoj granici dviju nekadašnjih republika iste države. Tragičan epilog opominje da se takvo što više nikada ne ponovi, niti u snu, napisao je u uvodu svoga romana autor Mitko Treneski, koji je, kako sam kaže, cijelog svog života pokušavao ispraviti nepravdu koja mu je učinjena, i ne samo njemu, posljed-

Sve strahote koje ovdje sudbina i život, zapravo rat, ispisuju, psihičke i fizičke tragedije i gotovo nezamislive situacije teško će se i nakon nekoliko generacija zaboraviti, napisao je autor u uvodu svoga romana

mo, a sve što nije stvarno, nije ni postojeće, pogotovo ako u sebi ne sadrži smisao stvarnosti, istine života.

Mitko Treneski u Rijeku je došao 1980. godine iz Tovarnika gdje je i rođen. »Nepobijeđena smrt« je prva autorova knjiga objavljena u vlastitoj nakladi, a u pripremi je »Knjiga bajki« i »Djeca kokaila«.

Dajući stručni osvrt na knjigu Kim Cuculić je rekla kako je osnovna vrijednost romana u izrazito pacifističkom stavu autora i identifikiranju rata kao istinite i jedinstvene ljudske tragedije, dok je Ilija Hristodulov istaknuo kako je autor stvorio mali roman, ali toliko veliki jer ljudska sudbina nikada nije mala i zanemariva.

- Zatvori oči da bi mogla vidjeti budućnost, zatvori oči da bi mogla shvatiti istinu, otvori ih samo onda kada ne možeš razumjeti tko si. Kada shvatiš kamo ideš, onda ih ponovo zatvori ova dva puta zauvijek, jer si postigla svoj cilj, stihovi su kojima Treneski završava svoju knjigu u kojoj je opisao političku situaciju i ratnu psihozu uoči samog rata, mobilizaciju, ali i ratna stradanja i iskustva izbjeglištva.

S. MINIĆ

Томе Грујо

По стапалките на Рацин

До народниот пратеник

Ти незнаеш за маки тешки
Ти незнаеш за потоци солзи жешки
Ти незнаеш за неправди без број,
нанесени на народот Твој и Мој

Штом некој крај кантар седи
од силен јад и мака гори
но молчи, трае, ни збор не збори
куп јадови в срце реди.

Не истрава срце-обрачот пука
препирка остра настанува тука
на ценамот му вика - чекај, стој,
а трудот, а потта, а сонот мој

Од тутунот треба и долг да платам
Што ќе правам, дома кога ќе се вратам?
Децата голи, со што ќе ги облекам?
Цел Живот јас маки тешки влечам

Наградете го, трудот барем - моли
Ти незнаеш, тоа како боли

А Вие...Весели и среќни сте
Куките Ваши со раскош се полни
Не жалате Вие ни бедни, ни болни,
а на народот мачен синови сте

Надуени со гордост и вообразени сте
Од народот сиромав, неук, се гадите
Но запамтете добро што ќе речам јас
Во борбата за живот - без сопир
Ќе ве уништи, ќе ве згнечи Тој вас.

во април 1954. година

KONFERENCIJA ZA NOVINARE U POVODU PRIKAZIVANJA SUVREMENOG MAKEDONSKOG FILMA U ISTARSKOM NARODNOM KAZALIŠTU

REVIJA RECENTNE KINEMATOGRAFIJE

Dugogodišnju i usku kulturnu povezanost Makedonije i Hrvatske potvrdila je i Ivanka Kimova, savjetnica u makedonskom Ministarstvu kulture, ne samo kroz tradicionalne manifestacije kao što su Ohridsko ljeto, Štruške večeri i slično, nego i kroz vrlo konkretnu razmjenu novih kazališnih, likovnih, književnih i filmskih projekata. Na tom tragu je i prikazivanje izbora iz suvremenog makedonskog filma u Puli, program koji će se potom moći vidjeti i u Rijeci i Zagrebu...

S konferencije za novinare u INK-u (s lijeva): lindenka Petruševa, Lijana Naumova-Marčetić, Boris Nonevski, Ivanka Kimova, Slavica Sagadin, Ilija Hristodulov i Nenad Stojkovski

Snimila A. TOŠIĆ

PULA – Pored gospodarske, Makedonija i Hrvatska veliku pozornost pridaju i kulturnoj razmjeni, a za koju se, posebice otkad je 1994. godine potpisan i ugovor o kulturnoj suradnji između te dvije suverene države, doista može reći da je sadržajna. Dakako, kulturni projekti, bilo s hrvatske ili makedonske strane, odvijaju se prema mogućnostima a važno je da se upravo kulturni pridaje s obje strane velika pozornost. Rijeci su to Lijana Naumova-Marčetić, savjetnica pro veleposlanstvu Republike Makedonije u Zagrebu, s jučerašnje konferencije za novinare u povodu prikazivanja «Suvremenog makedonskog filma» koji se u INK-u održava od 18. do 22. studenog.

Dugogodišnju i usku kulturnu povezanost Makedonije i Hrvatske potvrdila je i

Ivanka Kimova, savjetnica u makedonskom Ministarstvu kulture, ne samo kroz tradicionalne manifestacije kao što su Ohridsko ljeto, Štruške večeri i slično, nego i kroz vrlo konkretnu razmjenu novih kazališnih, likovnih, književnih i filmskih projekata. Na tom tragu je i prikazivanje izbora iz suvremenog makedonskog filma u Puli, program koji će se potom moći vidjeti i u Rijeci i Zagrebu.

Na povijest i značaj makedonske kinematografije, najstarije među jugoistočnim europskim zemljama (već 1905. godine braća Manaki snimaju prve filmove) osvrnuo se Boris Nonevski, direktor Kinoteke u Skopju i direktor Međunarodnog filmskog festivala «Braća Manaki» u Bitoli.

«Do sada je u Makedoniji snimljeno 50 dugometražnih, 700 dokumentarnih i 50 animiranih filmova – rekao je

Nakon jučerašnje projekcije filma «Tetoviranje», Stoleta Popova, na današnjem programu je film Branka Gapa «Makedonska saga». Film je snimljen 1993. u produkciji Pegaz filma iz Skopja, autor scenarija je Šion Drakul, fotografija je Vladira Samoilovskog, a glavnim ulogama nastupaju Biljana Tanevska, Mešo Jovanovski i Kiril Popov Hristov. Projekcija u Velikoj dvorani INK-a u 20 sati.

uz ostalo – a veliko priznanje recentnoj makedonskoj kinematografiji su i dvije nominacije za Oskar: dokumentarca «Dae» (Majka), Stoleta Popova i dugometražnog filma «Prije kiše», Mića Mančevskog, dobitnika Zlatnog lava i niza drugih relevantnih svjetskih priznanja. Također, film «Gipsy magic», Stoleta Popova, a koji će se u Puli predpremijerno prikazati u Hrvatskoj, ovogodišnji je dobitnik nagrade na festivalu u Montpelieru.

O filmovima koji će se vidjeti u Puli govorila je lindenka Petruševa, filmska kritičarka i urednica filmskog časopisa «Kinopsis» iz Skopja, naglasivši da taj odabir obuhvaća redatelje od najstarije generacije, odnosno Dimitria Osmanlija, autora prve makedonske fil-

mske komedije «Mimo ljeto», a koji će se ovdje predstaviti s filmom «Andel s otpada», do mladih redatelja Stoleta Popova i Mića Mančevskog, autora koji su već postigli međunarodnu reputaciju.

Konferenciji za novinare, uz pulske domaćine iz INK-a, bili su nazočni i predstavnici suorganizatora programa, Slavica Sagadin, predsjednica Makedonskog kulturnog društva «Kočo Racin» iz Pule i dopredsjednik tog društva Nenad Stojkovski te predsjednik Makedonskog kulturnog društva «linden» iz Rijeke Ilija Hristodulov, udruge koja je uz Ministarstvo kulture RH, Županiju istarsku i Grada Pule finacijski potpomoglo ovu filmsku manifestaciju.

T. STAMBUK

IN MEMORIAM

АНГЕЛ УПЕВЧЕ (1945-1997 г)

Неодамна однадеш и засекогаш не напушти уште еден чесен и добар пријател, татко, сопруг и брат, нашиот Ангеле. Сите ние што го познававме, со кои тој се дружеше и соработуваше, останавме молкум и со горчи на заради прераната загуба. Ангеле е роден во убовиот Охрид, каде што завршува гимназија, израснат во познато семејство со христијанска традиција. Тој во себе имаше високи начела на човечко достоинство, хуманост и човечност. Живееше скромно и ненаметливо, а беше познат со својата благородност, духовност и духовитост.

Неговата смиреност, разбирање на нештата, неговите работни и стручни способности, посебно неговата несебичност многу ни помогнаа во работата и дејствувањето на Заедницата на Македонците во која вгради и дел од себеси. Не беше површен и наметлив, туку студиозен и ставен.

Неговиот ведар дух, питомина, секогаш и на секаде создаваа атмосфера на дружење, работливост и добровилност. Беше и ентузијаст. Имавме чест што се дружевме со такав човек, што тој беше со нас и меѓу нас. Нашите срца уште повеќе тажат и тагуваат бидејќи заминува човек што требаше уште да дава, да се афирмира, да ги покаже своите умни и стручни способности. Изгубивме верен и добар пријател, соработник и совесен активист, благороден татко и сопруг. Нека Ти е вечна слава и фала наш Ангеле!

Др. Никола Гроздановски

Среќна Нова 1998 г.
и честит Божик!

ДРАГИ ЧИТАТЕЛИ!

Ве молиме за соработка со ваши мислења, ставови и погледи.

Вашите написи, коментари, огласи, реклами, соопштенија и друго треба да пристигнат во Редакцијата за да бидат објавени во наредниот број.

ЗАБЕЛЕШКА: коментарите објавени на страниците на овој весник со потписи на авторите се мислења на истите и не секогаш тие го одразуваат мислењето на Редакцијата. Редакцијата е одговорна само за текстовите без потпис. Материјалите испратени на адреса на овој весник стануваат негова сопственост, освен ако за тоа претходно е постигната поинаква согласност.

GLASILO ZAJEDNICE MAKEDONACA
U REPUBLICI HRVATSKOJ
VESNIK NA ZAEJNICATA
NA MAKEDONCITE
VO REPUBLIKA HRVATSKA

Главен уредник:
ОГНЕН БОЈАЌИСКИ

Редакција:
Зоран АНГЕЛОСКИ (Пула), Владо ЦАКТАШ (Сплит), Левко ЦВЕТКОВСКИ (Ријека), Благоја ЈОВАНОВСКИ (Осијек), Марко ПАРИЗОВСКИ (Загреб), Глигорија САЗДОВСКИ (графички дизајн).

За издавачот:
Мр ГОРАН СТОЈКОВСКИ

Naklada: Zajednica Makedonaca u Republici Hrvatskoj, Zagreb, Masarykova 16, tel. 433-243; fax: 427-566

Tisak: A. G. Matoš d.d., Samobor

Temeljem odredaba čl. 58 stav 3 Zakona o javnom informiranju RH (N. N. br. 22/1992. g. novine su prijavljene i registrirane pod br. 421 u Ministarstvu kulture i prosvjete — Sektor informiranja — 14. 7. 1993. g.

Prema mišljenju Ministarstva kulture i prosvjete Republike Hrvatske broj 532-03-1/7-94-01 od 10. svibnja 1994. g. ova tiskovina oslobođena je plaćanja poreza na promet.

СПЕКТАКУЛАРЕН СТАРТ НА "ИЛИНДЕН 1903"

• Во својот прв службен натпревар малофудбалската екипа на "Илинден 1903" - Загреб ја совлада екипата на МНК "Кобиљак" - Кобиљак со 7:0 (полувреме 4:0)

Многумина сметаат дека 13 представува несреќен број но во тие луѓе, засигурно, не спаѓаат членовите и навивачите на малофудбалската екипа "Илинден 1903"г од Загреб. Имено, токму на 13. септември оваа година, во рамките на 1. коло на малофудбалската лига "Максимиr 97", "Илинденците" го одигра својот прв службен натпревар, и тоа како: разиграно, полетно, ефикасно, со еден збор кажано - спектакуларно. На спротивната страна се најде симпатичната екипа на МНК "Кобиљак" која, и покрај својата ангажирана игра, не успеа ништо друго освен да доживее вистински резултатски дебакл: 7:0 (4:0) за "Илинден 1903".

Но, да тргнеме од почеток: сончевото саботно попладне, топло токму колку треба да биде во последните летни денови, нудеше навистина идеални услови за истинско фудбалско уживање. На едно од најубавите малофудбалски игралишта во Загреб, СРЦ "Равнице", нашите фудбалери истрчаа бодрени од не мал број навивачи. Покрај останатите, на трибините беа присатни членовите на Заедницата на Македонците Во Хрватска и членовите на Македонското културно друштво "Крсте Мисирков" од Загреб. Како додатна мотивација се докажаа членките на печката група "Распеана Македонија" ("униформирани" во црвени маици, боја, на малофудбалската екипа "Илинден 1903") кои, ниту во оваа пригода, воопшто не ги штедеа своите грла.

Од самиот почеток на средбата "Илинденците" тргнаа офанзивно и тоа веднаш се покажа како добра тактика. Веќе по првите 10 минути на средбата резултатот гласеше 2:0

U SKLOPU DANA MAKEDONSKE KULTURE U ISTRI ODIGRAN NOGOMETNI SUSRET MLADOST – MAKEDONIJA 8:1

FAŽANA – Nogometaši fažanske «Mladosti» odigrali su u sklopu Dana makedonske kulture u Istri prijateljski međunarodni susret s klubom «Makedonija» iz Nürnberga, kojega su svladali 8:1, zgdolicima Rudana (2), Marjanovića (2), Kuhara, Kolića, Delimehića i Blaškovića. Počasni pogodak za goste postigao je vratar Dimitrov iz jedanaesterca.

Za «Mladost» su igrali Stambolija, Radolović, Đurkić, Veljačić, Kuhar, Ravhekar, Rudan, Debeljuh, Šuta, Marjanović, Kolić (Goša), Žunić Delimehić, Blašković, Katić. Za «Makedoniju» su igrali O. Dimitrov, Petrov, T. Cikarski, Jovanov, B. Cikarski, Angelov, Atanasovski, Stoev, Korunoski, Kokalov, Đ. Trajanoski (M. Dimitrov, M. Stojanoski).

Susret su vodili Čibelić, Rajković i Petrović.

SRJEDA 28. 05. 1997. GLAS ISTRE

за "Илинден 1903", а до крај на првото полувреме голманот на МНК "Кобиљак" беше приморан уште двапати да ја вади топката од својата мрежа. Со тоа беа решени сите евентуални двојби околу победникот на оваа средба. Во второто полувреме на теренот како да постоеше само една екипа: "Илинден 1903". За само неколику минути, како плод на една ангажирана игра, гарнирана со неколку навистина атрактивни фудбалски потези, беа постиганти уште три гола. На тој начин средбата беше резултатски запечатена: "Илинден 1903" - МНК "Кобиљак" 7:0.

Во самиот финиш на средбата, попрастен со громогласно одобрување на навивачите, во игра блезе и председателот на Заедницата на Македонците во Република Хрватска, горан Стојковски. За тие неколку минути проведени во игра Стојковски покажа дека е, и покрај своите 55 години, се уште во солидна форма и дека добро бара та со фудбалската топка.

За крај, слободно може да се каже дека, со својата игра, нашите фудбалери во потполност го оправдаа шестмесечното постоење на екипата. Се надеваме дека и во иднина ќе продолжат да не развеселуваат со нови спортски подвизи.

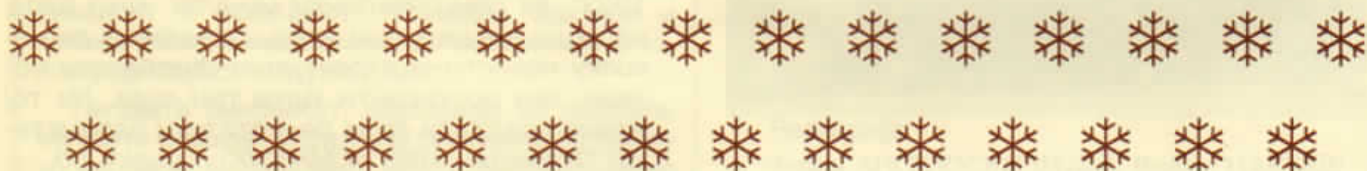
До оваа (нема да погрешиме ако кажеме) голема победа, "Илинден 1903" стигна во состав: Димовски, Пејовски, Јаха (1), Михајловски, Жувиќ (1), Горета (1), Стојковски, Човиќ, Кичин (1), Качуров, Гиговски (2) и Периќ (1).

Марјан Гиговски

ВО ЧЕКОР...

Живко Козар

RAT USPOMENA ...

RAT KROZ STOLJEĆA ...

